

Vîdûnas

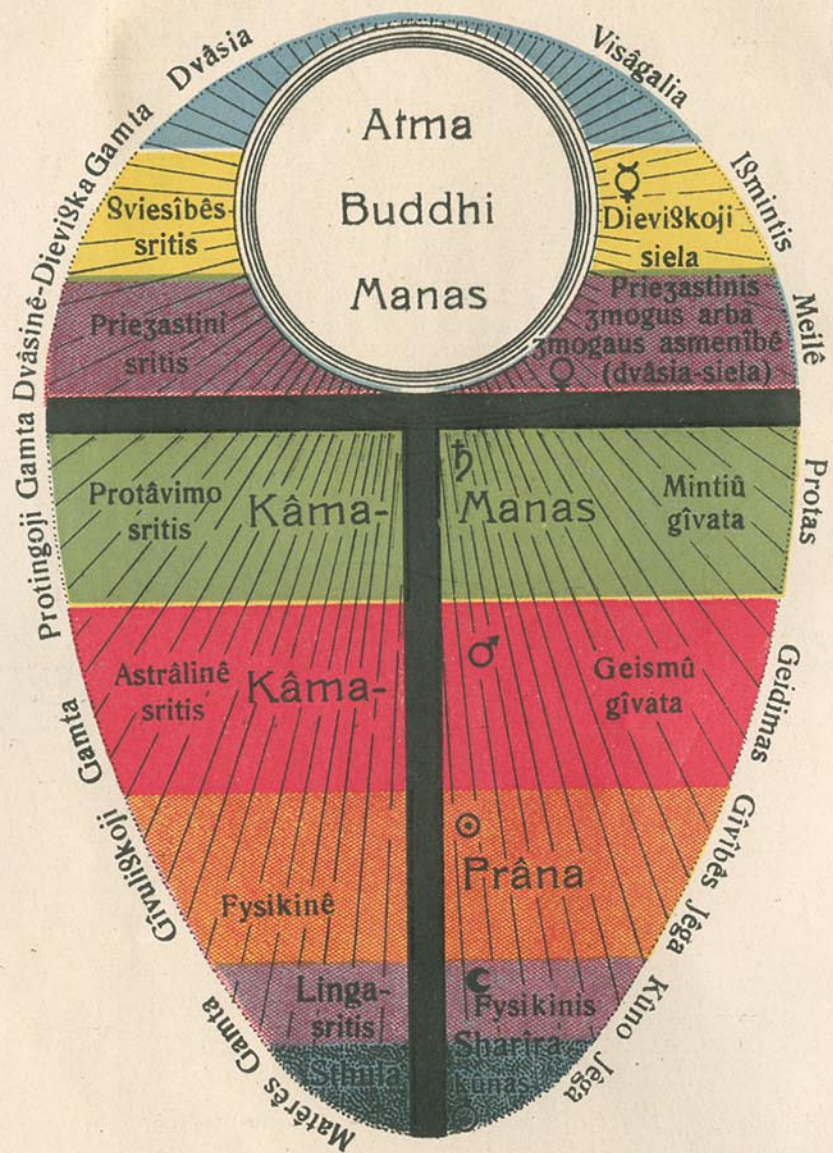
Slêpiningoji
3mogaus Didîbê

Antras leidimas

Rûta

Tilzêje 1921.

Visuma ir žmogus.

Vîdûnas

Slêpiningoji Žmogaus Didîbê

Antras leidimas

Rûta
Tilzêje 1921.

Turinė

Pradedamas žodis	3
Gyvenimo nuostabumas	5
Žmoniškasis pavidas ir pats žmogus	10
Žmogaus pavido gyvenimas ir pagrindas	14
Pavidalą kurianti jėga	17
Žemiausiasis žmogaus vidaus gyvenimas	19
Mintis gyventi priemonė	25
Pirmasis paties žmogaus pažintis	29
Žmogaus asmens amžius	35
Žmogaus atsiradimas	38
Žmogaus Didybės reiškiniai	43
Didybės pažimių aiškėjimas	52
Pati žmogaus Didybė	56

PRADEDAMAS ŽODIS.

Sis raštėlis pirmą kartą išėjo 1907-ais. Rūgimamas jį leisti antrą kartą, vėl jį pasiskaitiau ir vėl man rodė, kad jis labai svarbus mūsų laikų žmonėms. Kiekvienam jis nori sužadinti gilesnį jo asmenybės supratimą. Prasideda todėl paprastas mąstymas, eina tolyn mūsų dienų psychologės ir filosofės mokslas ir baigiasi tuo, kas visais laikais buvo laikoma augštiausiu žinojimu, augštusia išmintimi.

Ir daug nežinodamas apie pasaulį, žmogus nors save pažinti turėtų. Į pagrindinius filosofės klausimus turėtų nors šiek-tiek atsakyti galėti. O tie jie yra: Kas aš esmi? Kaip aš esmi? Ir kam esmi? Bet kur tū žmonių, kurie apie tuos klausimus nuodugnai pamane būtū? Labai dažnai nė nepakelia tū klausimų.

Pasakojama, kad kartą vienas garsus Vokietų filosofas vaikštinėjęs miesto girutėj ir savo priešui savo mąstymus garsiai ištarė. Jis išgirdęs girutės užveizdas, labai nustebęs. Pagaliau neiškentęs jo nepaklauses, kas jis esąs. Filosofas rimtai į jį pažvelgęs ir, tarsi pats stebėdamosi tuo klausimu, atsakė: „Kad pats tai žinočiau!“ Pabūges

uzveidas leidesis, manīdamas sutikes beprotī. Bet filosofas buvo net išmintingai prasičarės.

Papratai žmones tiki, jie esā tat, kas vīkina kokī-nors dārbā, o todėl vienas vadinasi mokītoju, kits rašītoju, tretias gīdītoju, ketvirtas kurpiu, ir tt. O taip vadindamiesi, niekas neatsimena savo asmenībės. Toji visai kitakas ėra negu žmogaus dārbas. I jā tikrai pažvelgdami, numānome, kad ji ėra slėpinīs.

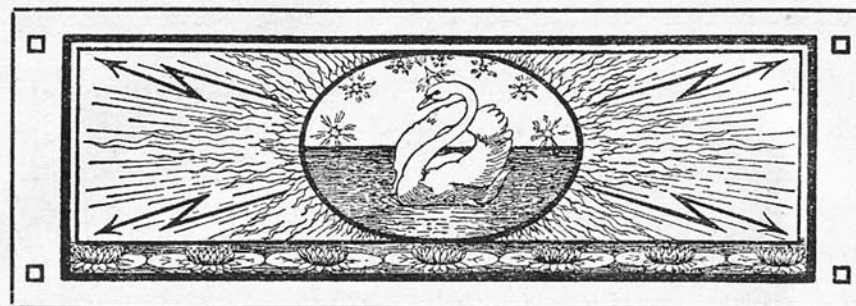
O žmogui priderētū šitā slėpinī iširti. Tai pirmasis viso jo mokslo uždavinīs. Tām sprėsti nori šitas raštelis tarnauti. Tām jis leidiamas ir antrā kartā. Toli nėra jis tobūlas. Taisiau rāšto kalbā. Bet turinī palikau ne daug jo uždāves. Esu jī ėmes, kaip seniau aiškinau, iš tūlū rāštū. O matau, kad geresnio tokioj trumpoj formoj ir šiandien apie šī klausimā negalėčiau parašiti.

Kad naudojaus ir Indū mokslu net tūlais Indū (Sanskrito) kalbos žodiais, reikia suprasti iš to, kad nėra tinkamū trumpū reiškiniū dvāsiniems dalikāms Europos kalbose.

Vaizdelis, kurs priešakij randasi, gāl daug padės, žmogui suprasti, nors ir jo spalvos nevisai pavikusios.

Tilžėj Spālije 1921-mt.

V i d ū n a s.

SLEPININGOJI ŽMOGAUS DIDIBE.

Gīvenimo nuostabumas

Kūdikis būdamas, žmogus dažnai turi stebėtis. Beveik ant kiekvieno žingsnio gyvenimas pasirodo neregėtu, įpatingu, stebūklingu. Su laiku randasi kitaip. Gīvenimas su visais savo įpatingumais tampa paprastu. Žmogus sau gīvena nuo akies mirksnio lig akies mirksnio, iš valandos į vālandā, iš dienos į dienā vienat tankank pasirūpindamas gīvībės pajautimais. Jis veikia, tikėdamas savo veikimu išlaikiti savo gīvibe, patvirtinti savo gīvenimā. Kad gīvenimo sālīgos jām ikirēja, jis žiūri, kaip jas pataisius. Kartais ir labai uoliai tveriasi už tokio darbo.

Žmogus tiki, gerai suprantās, kame dalikas ir kaip turētū būti, jeib jām tektū gana pilnas saikas gīvībės pajautimo. Jis nenumāno, kad žinomasis gīvenimo supratimas ėra tiktai papratimas gīventi. Nesiskiria jām gīvībė nuo to, kas gīvibe jautia, ir nuo gīvībės reiškinio, būtent gīvenimo. Tiktai, kad kas atsitinka iš netītiū, tada

žmogus stebisi gyvenimu. Patirtasis ivikis tarsi per-
veria koki šidrâ, kokiâ klode, kuri uzdengê jâm
gyvenimo slêpinî.

Nuostabus dalikas îra be abejonês jau ir žmo-
gaus użgimimas. Gana aiškiai tai kartais pajautia
têvai. Bet vaikâ sulaukiant žinomame laike, ir uż-
gimimas tepasilieka paprastu ir, kaip tikima, su-
prantamu atsitikimu.

Didesnî ispûdî padâro mirtis. Giminiû gîveni-
mas îra kaip koks mezinîs. Vienai gijai patrûkus,
ardosi viskas. Žmogui mirus, paprastame gîvenime
pasirodo tuštia spraga.

Bet gana dažnai ir î mirimâ žiûrêta kaip î koki
gerai žinomâ gyvenimo dalikâ. Vos îra žmogus
pasimires, jau jis ir użmirštas. Gîvenimas eina tolin
paprastomis vêžêmis. Lîg jame nieko nebûtû atsi-
tike.

Daugiau sujunda širdis, kad mîlimas žmogus
miršta. Pasilikęs mîlintîsis nesiliauja klausęs: Kas
tai gîvîbê? Kas tai gîvenimas? Kas tai žmogus?
Ir žiûrint î vêlionies âmziû, kîla klausimai: Kâm
tâpo gîventas tasai gîvenimas? Kas îra jo vaisius?
Kur îra jo šaknis?

Tada žmogus pradeda stebêties gîvenimu.
Jautiasi, lîg pabustû iš gilaus miego. Nesizino tuo-
jau, kur ir kas jisai. Viskas rodosi nepaprasta, ne-
suprantama, nuostabu. Lîg žmogus iš kazin-kur
atêjes ir kazin-kur nuklîdes. Gîvenimas pasirodo
tikrai slêpiningu ir stebûklingu. Bet po laiko vël

pripranta prie jo ir tiki susivokes. — Kas iš gilaus
miego kartâ staiga pabudes îra, žino, jog taip iš-
tikrûjû.

Žmogus użgimdamas ir augdamas taip-jau pa-
bunda kaip iš gilaus miego. Labai tik išlengvo jisai
susipranta su gîvenimu, î kurî îzengia. Ir išlengvo
tepradeda tikêti jî suprâtus.

Taip mâstant prisimena îpatinga pasaka. Sâko,
žmogus, kazin-ko pasiilgdamas, tâpes giliai îmigdin-
tas ir, idêtas î laivâ, nukeltas toli per jûras ant ma-
žos salutês. Tše jî palike vienâ. Tše jis pabudes.
Nežinojes, kas jâm atsitike. Ir niekaip negalêjes
atsiminti savo kilmês. O jo bûta augštos giminês.
Atmintis likusi lîg išdilusi.

Pradêjes žvalgîties. Jûros ūžusios. O jos be
gâlo, be krâšto. Jis žvelges augštîn. Tše dangus,
taipo-jau bekraštinis. Ant jo keliauja saulê, rîtais
iškildama iš jûrû ir vakarais î jas nusileisdama.
Tada prašvinta žvaigždês, puoždamos saulês di-
diâjâ valdiavâ.

Viskas atrode labai îpatinga. Bet viskas gra-
žiai surengta. Ir visa tikrai nuostabu. Bet niekas
visû tû regêjimû nebuve tâm žmogui suprantama.
Jâm tesilike stebêties ir mâstîti. Apsiaustas iš visû
pusiû giliais slêpiniais. Bet nebuve gâlîma juos ati-
dengti.

Galû-gale žmogus loves mâstes. Salutês gîve-
nimas su savo mâžmožiais pritraukes jo dêmesî.
Žmogus êmes rūpinties to gîvenimo dalikais. Ir ne-
trukus, jis paskendes salutês niekniekiuose. Uż-

mirštas pasilikes dangus, užmirštos ir jūros. Nu-
stojęs jojo nusistebėjimas. Išnikę klausimai: Kas
aš? Iš kur aš? Kaip tše atsiradau? Kām aš?
Žmogus visiškai neatsimines savęs. Jokiū klausimū
nebebuve. Priprātusioms prie gyvenimo, žmogaus
ausis jū nebegirdėjusios, žmogaus akis nieku nebe-
sistebėjusios. Slėpiniai nebebuve jautiami. O tatiu
jie iš visū pusiū šmėkšoje.

Tatai ūra tikras atsitikimas. Regimoji esamibė,
tai ana salutė, kur žmogus užgimdamas atsiranda
ir, līg iš miego pabudęs, nežino, kas ir kur jisai.
Gīvībė ūra bangojantios jūros; o bekraštinė amži-
nībė ir erdvė, tai stebūklingasis dangus.

Išmintingieji sakėdavo jau senuose amžiuose,
ir šiandien dār sako, jog žmogus tiktai užmiršęs
ūra savo kilme, o galėtū jos atsiminti. Bet jām tai
nesiseka, kaip veik, visai nunėres, gīvėna tiktai
kūno ir kituose atitinkamuose reikaluose, kaip veik
jis tiktai paviršumis žvelgia ū gyvenimā.

Senūjū Hellėnū buvo tiesiog sākoma, jog pa-
prastasis žmogaus gyvenimas esās gyvenimas už-
miršime, gyvenimas mirtij. Užgimdamas žmogus
mirtij palaidojams. Ir kartu su tuo jis užmirštās ir
savės atsiminti.

Garsusis praėjusio šimtmetio vaizdininkas iš
Basel, Boecklin, nutepliavo vaizdā, kurs vadintas
Toteninsel, tai esti mirusiū sala. Mātomas tše gi-
liai mėlinas, vietomis ūkanotas dangus, žemai mė-
linos jūros, kuriose riokso gelsvai-rausvos salutės
uolos. Tarp uolū, kurios atsiveria kaip vartai, stovi

tamsūs, augšti, nuostabaus slėpiningumo pilni me-
diai, cypressos. Jas prieiti gālima tik iš jūrū pro
siauriā angā. O tše atplaukia laivelis. Skersai
ant jo padėtas bāltas apvainikuotas ar karstas ar
lova. Už jos stovi bāltas pavidalas. Ir laivelis iria-
mas tamsiai raudono vieko.

Originalā matėdams, būtinai turi atsiminti to
Hellėnū mokslo ir anos pasakelės. Nėra tše dalikas
paprasto mirimo, bet veikiau užgimimo. Salutė
matīt gīvose jūrose po žėdru dangumi. Pilna ji gīvū
slėpiniū, visai taip kaip ir žmogaus asmuo. Visas
vaizdas plaukia neištariamame slėpiningume, kaip
visas žmogaus gyvenimas.

Žmogus vis iš vien prastū reikalū patraukiamas,
perdaug išiziūri ū spuogus ir šapelius, ir nemāto, kas
ūra didė. Priskreipiant maziems dalikāms, nieku-
tiāms, negālima išvīsti, kas amžina, kas nuostabu.
Gėvenimas pasirodo paprastas ir be slėpiniū. Ta-
tiau jis jū pilnas. Kad miegame ir sapnuojame, taip-
jau nesistebime nieku. Niekumet nepareina ū
omenī: Kodėl taip o ne kitaip? Ir nenuostabūs
mums stebūklingiausi atsitikimai. Žmogus, kursai
nemāsto apie gīvībės ir gėvenimo slėpinius, istik-
rūjū tebmiega ir sapnuoja, nors ir kaži-kiek veiktū
ir dirbtū. Bet jis pradeda pabusti iš užmiršimo, atsi-
kelti iš mirties, kad jām vėl sukėla anie klausimai,
ir širdije pradeda gėventi kūdikio nusistebėjims.

Ira berods mokslas, kurs imasi klausimais: Kas
ūra gīvībė? Kas tai gėvenimas? Kokie istātimai
valdo jī? Sako, tai filosofės mokslas. Bet jis apie

galutines priežastis, apie giliausius klausimus nieko pasakėti negali. Žinodamas ir visą šitą mokslą, žmogus tikrai priligsta tam, kuris, kaip sako minėtoji pasakelė, stelgia į jūras ir dangų, ir galūgale pažįsta nuolatinius ten regimus keismus, bet nieko nežino apie tai, iš kur ir kodėl viskas.

Savo padėties slėpiniumą jis teprieina savo kilmės atsimindamas. Savęs atsiminti, tai yra išmintingųjų mokslu nevien įgėti žinojimā, iš kur žmogus kiles ir kaip viskas atsirādo, kas yra, savęs atsiminti yra ištikrųjų sugrįžimas į savo namus.

Svarbu todėl žinoti, kaip galima tikrājā savo atmintį atgauti, kaip galima atsiminti, kas esi. Tam reikalinga, trumpai pasākius, kad žmogus save iš-tirtū, save lig giliausių asmenybės gelmių išmėgintū ir galutinį slėpinį susirastū.

Regimasis žmogus yra visos gamtos, visuotino gyvenimo dalelė. Todėl, save galutiniai pažinęs, žmogus pažįsta ir visā gamtā, visa gyvenimā. Žmogus pats yra visū stebėtinū dalikū nuostabiausias.

Žmoniškasis pavidalas ir pats žmogus Ipatingas yra žmogaus pavidalas. Nėra jam lygaus visame pasaulyje. Daug būtų galima kalbėti apie jo gražumą ir tobulumą. Pažįstamas ir yra jo opumas. Smulkiai ir pinkliai padarinti daigtai visumet labai opūs. Bet ne tame didiausias nuostabumas. Nepaprastas jau yra kūno, pavidalo augumas. O jį ištiriant, pasirodo, koks pinklus net jo

sudėjimas yra. Nežiūrint į paviršutinius ir į vidaus narius, jame galima surasti įpatingus išaisimus, įpatingas organizāces.

Pirm viso galima pastebėti žmogaus pavidalo ramtius. Ira tai kaulai. Gražiai surengti, jie viens kitu laikosi. Tarītūme, jie sau atskiras kūnas. Sā-koma, tai žmogaus griautiai (skeletas).

Aptaisiti, apaugę jie mėsomis arba raumenimis. Tie jie taip-gi su viens kitu labai gražiai sumegzti. Ir sau vieni jie būtų jau išpatiškas pavidalas, išpatiškas kūnas, ir atrodītū gana išpatingi. Bet jie drūtai su-auge yra su kaulū sāranga.

Toliau galima pastebėti, jog žmogaus pavidale randasi tikros kraujo upelės, būtent gislos. Jos taipo-jau sau skiriam turi savo sārangā. Viena par-eina iš kitos kaip šakelės iš šakū. Tānkios jos sklai-dosi per visā kūnā. Be kaulū ir be raumenū jos sau vienos šiek-tiek vaizduotū žmogaus pavidalā. At-rodītū berods lig koks megztas tinklas.

Ir yra smulkesniū dār rezginiū žmogaus kūne. Tai dirgsniū arba nervū tinklas. Tānkus ir smulkus jisai nepasākomai. Jis ištisas taipo-jau atvaizduotū žmogaus pavidalā.

Kaip mātome, žmogaus pavidale randasi įvairiū organizāciū, kuriū kiekviena panaši į jį, bet kurios visos kartu padāro paprastajį žmogaus āpstabā. Vi-sos jos viena su kita labai puikiai ir visai stebėtinai gražiai sumegztos ir supintos. Ir atsimerant visū jū nariū ir nareliū ir jū bendro gyvenimo, pasirodo ištikrūjū, jog žmogaus pavidalas yra stebūklas. Vie-

nok slėpiningoji žmogaus Didybė tame toli dār
nėra.

Žiūrint į tai, iš ko žmogaus pavidalas statitas,
jisai taipo-jau labai įpatingas. Ira jame įvairių
druskos rūšių, ira tše ir visokių elementų. Tesie
menami lotiniškais vardais: Calcium arba kalkis,
Kalium, Ammonium, Magnesium, Ferrum arba gele-
zis. Bet ira jų dār ir daugiau.

Iš tų patių dalikų susideda ir žemė. Žmogaus
kūnā todėl galima vadinti ir žeme. Bet jos ne daug
tše ira. Vos gera sauja. Didiausiā žmogaus pavi-
dalo dālī, būtent 9/10, sudāro vanduo. O atsimenant,
jog vanduo gaminasi iš ūkū, debesū, garū, galima
sakīti, žmogaus kūnā esant debesele.

Kas tai žmogus, todėl nelengva pasakīti. Jo pa-
vidalas gīvas, juda, nariai veikia. Kiekvienas narīs
tinka įpatingai veikimo rūšiai. Bet nariai ne pātīs
veikia. Aiškiai jautiama, jog jie veikimui tėra prie-
monė. Visas žmogaus pavidalas, visas kūnas ira
prietaisas. Veikėjas, tai pats žmogus. O jisai ne
pavidalas.

Jeigu žmogus galingesniu būtū, nereikėtū jo vei-
kimui nei tokio pavidalo, nei nariū. Atsimindami
kokios minties, jā līg prisišaukiame. Ji atplaukia
paklusni mūsų vāliai. Norint pasiekti regimā daigtā,
reikia ištiesti rankā. O kaip mintīs, taip turėtū ir
daigtai žmogaus klausīti. Jo noras turėtū juos val-
dīti. Bet-gi tokia galībė būtū tuo-tārp vos supran-
tama. Dār reikia jų regimū priemonių, nariai turi
tarpininkauti žmogaus vāliai. Noras vienas nieko

nepadāro. Ranka, koja, tai līg sustinges noro iši-
kūnījimas, kurs pasilieka, jųm ir pranikus.

Vienas dalikas berods labai įdomus. Kūno vi-
daus dālīs atlieka savo dārbā līg be žmogaus vālios
ir žinios. Sirdis vāro kraujā per gīslas; plautiai geria
orā; skilvīs virškina valgī.

Kaip tā suprasime? Žmogus išmokes eiti, gāli
kazin - kur nueiti, visai nemāstīdamas, kaip kojas
kelti ir dėti. Tik pradedant eiti, reikia panorėti.
Tada kojos vīkina savo pareigā visai savaime.

Atitinkamai dārosi vidaus daliū dārbas. Note
mokslininkū, žmogaus kūnas palengva pasieko da-
bartinī savo tobūlumā. Pirm āmžiū jis nebuvo toks,
koks jis šiandien. Iš žemos būties jisai pakilo. Vi-
daus dālīs atsirādo išlengvo, reikalui esant. Ir žmo-
gus išmoko jomis naudoties kūno išlaikīmui.

Kaip žmogus valdo regimā nariū veikimā, taip
jisai, kad ir nežinodamas, valdo vidaus nariū dār-
bus. Bet jiems gerai veikti išmokus, žmogus nebe-
privālo su visu dėmesiu jų dārbā pasekti. Jām te-
reikia panorėti. Šis jo panorėjimas ira geidimas gī-
venti, arba kaip sākoma, gīvu būti, save erdviniu
žinoti.

Bet kas tai žmogus? Kur jis slāpstosi? Kūne jo
nerasta. Kūnas tiktai jo įrankis, nors ir labai nuo-
stabus. Bet žmogaus kūne galime ir ko daugiau
dār pastebėti. Jis gīvas; jis apreiškia tā gīvībe savo
gīvenime. Ar tame gīvenime bene žmogus? Mė-
ginkime!

Žmogaus pavido gyvenimas ir pagrindas Kad koks įrankis padarintas yra, tad jis toks ir pasilieka, kol ne jam prieina gėlas. Jis vis tas pats iš pradios lig savo sugaišimo. Ne taip su žmogaus kūnu. Jisai, ir išaugęs, jokių būdu nėra pabaigtas dalikas. Nuolatai jis dāromas. Apstabs berods pasilieka tas pats. Bet kūnas be atvangos griaujamas ir taisomas.

Žmogaus kūnas yra kaip koks verpetas. Vis naujo maisto: oro, skūstumo, valgio jis traukia į save; o be sustojimo ir iškvėpia, išgaruoja, išmeta, kas jam nebetinka, kas išnaudota. Kūno oda tur akutiū, kurias negali suskaititi. O vīriausiai per jas išmetama suvartotoji matėrė, nemenant kiekvienām zinomojo kelio. Dalinis sustojimas šito kūno veikimo yra liga, o visuotinas, tai mirtis.

Iš oro, skūstumo ir valgio dārosi arba auga, kaip sākoma, kūnas. O keliū metū bėgīje, note mokslinikū septīniuose metuose, visas kūnas, ir seno žmogaus, yra naujas.

Stebėtina, be abejonės, kad pavidalas beveik visai toks-jau pasilieka. Ira tām visokiū aiškinimū. Negālīma visus susekti. Regimai naujiejie raumenīs, naujiejie kaulai teauga lig tikro numastoto didumo. Augimo jėga tesieka lig tše. Ira, kaip kad koks neregimas saikas pildītūsi regimaja matėre.

Saulės spinduliū nemātome. Bet pagal juos sutelkusias dulkeles gālīme matīti. Gana aišku, kokiuose pavidaluose jos supiasi ant saulės spinduliū. Tarītai, mātās ir-gi saulės spindulius.

Senovės išmintingūjų mokslas sako, jog ištikrūjų regimojo kūno matėrė kriaujasi kaip dulkės pagal saulės spindulius. Esanti kūnui ištikrūjų forma iš tokios matėrės, iš kurios pasidāro saulės spinduliai, būtent iš Aithėrio. Toji forma vadinama todėl Aithėrio kūnu, arba Sanskrito zodiais: Linga sharīra, tai esti modelio kūnas. Tām norint gerai suprasti, reikia išiziūrėti į priešakij padėtā vaizdelī.

Šitas Aithėrio kūnas yra nešėjas visū reiškiniū, kurie zinomi Aithėrio veikimais: šiluma, elektrika, ir tt. O visus juos jautiame kito žmogaus kūno artībėj.

Gīvasis kūnas yra ištikrūjų kaip koks visokiomis jėgomis spindintis branduolas. Kas į jį traukiama, yra kaip ugnākura, kuri ugnī maitina; bet reikia paboti, kad ji ne pati ugnis.

Regimasis kūnas dārosi pagal Aithėrio kūno ipatībe ir yra jo išlaikomas. Gālīma tiesiog sakīti regimā kūnā esant aithėrinio kūno vaisiu, jo apsi-reiškimu.

Tuo Aithėrio kūno svarbumas apskritai pažīmėtas. Ligos dažniausiai jame turi savo šaknis. Ir tādālikā geriau ištirinėjus, gīdīmo mokslas žīmiai tobūlētū. Šitame rašte negālī būti daugiau kalbos apie tai. Jo tikslas kitas.

Bet minėjimo vertas dār kits idomus dalikas. Jusmai: regėjimas, girdėjimas, ragāvimas, užuodimas atsitinka Aithėrio kūne. Regimosios jusnīs: akīs, ausīs, ir tt. tepriima paviršutinius išpūdus, bū-

tent virpėjimus, ir juos perduoda Aitherio kūno jusnims, kur įvįksta jusmas, ir toliau vidūje randasi tada jausmas. Žmogui per kokią nelaimę netekus rankos ar kojos, pasirodo, lig jis netekusioj rankoj dār turētū pajutimo. Sākoma, tai esās atsiminimas buvusiū pajutimū, ir todėl nieko nereiškiās. Vienok zinant, jog Aitherio kūnė randasi jusnīs, kurios nesunaikinamos nei peilio, nei kito daigto, ir kad tše atsitinka pajutimas, šitie patirimai kitaip aiškėja.

Aithėrinis kūnas ĩra tārpininkas tarp fysikiniū ir psychiniū, arba tarp kūno ir vėlės patirimū. Jisai todėl ir tur ĩpatingā savo ĩtaisimā. ĩra tasai daug pinklesnis negu regimo kūno sāranga. Jis tur taipo-jau visokiems veikimāms atitinkamū viduriū, centrū, kaip regimasis kūnas. ĩr jėgū srovės jame teka daug smulkesnėmis upelėmis. Jisai ištikrūjū ĩra lig iš spinduliū statĩtas.

Jo gĩvenimas ĩra kiekvieno šiek-tiek sāmoningo žmogaus jautiamas. Bet-gi tik dvāsioje pakilusĩsis su pilnu žinojimu tegāli jame gĩventi ir jĩ nuo regimojo kūno atskirti. Tokiām žmogui aithėrinis kūnas atrodo kaip kokia šviesi melsva-rausva debeselė turinti visiškai paprastā žmogaus pavidalā. ĩra daug daugiau žmoniū, kurie tai regėti gāli, negu paprastai žinoma.

Aithėriniām kūnui atsiskĩrus nuo fysinio, tasai pasilieka apmires. Paprastām žmogui todėl labai paojinga ĩra, su Aitherio kūnu pakilti iš paprastojo, jeigu jis tai kaip nors išmokes būtū ar ligoj išrastū. Daliniai aithėrinis kūnas ĩra atsiskĩres nuo regimojo,

kad, kaip sākoma, ranka ar koja nutirpusi. Mirimas, iš šito atžvilgio, ĩra tobūlas atsiskĩrimas Aitherio kūno nuo regimojo. Tasai tad ardosi, sākoma pagenda, supūva.

Pavidalā kurianti jėga

Su aithėriniu kūnu visai arti susijungusi ĩra pavidalā kuriantioji jėga. Berods jėga negāli būti skiriama nuo matėrės. Bet kaip matėrė gāl būti kieta, skĩsta, gāras, aithėrinė, ir tt. taip ir jėga ĩra visokiariopa. Kietoji matėrė turi kitokias jėgas negu aithėrinė. O dār visai kitokias turi smulkesnioji ir smulkiausioji. Labai smulki matėrė visai neįuntama kaip matėrė, bet kaip jėga. Ilgā laikā mokslininkai buvo abejojime kas tai, paveikslui: elektrika, ar jėga ar matėrė. Kaip jėga jĩ apsireiškia savo veikimu. Siandien jau patikrinta, kad jĩ gāli būti vadinama ir matėre.

Žiūrėkime, kaip dirba augimo jėga, pavidalā kuriantioji! Maziausios kūno dalelės ĩra narveliai, vadinami Latĩnū žodiu cellulomis. Jūjū kiekviena ĩra lig ĩpatiškias ir sāvĩskias gĩvas dalĩkas, kurs atskirā savo gĩvenimā turi. Gĩvĩbė ĩra sāmoningumas, ĩra būtis, kuri žinosi. Cellulū sāmoningumas tame pasirodo, kad jos joms, krauju priplaukiantĩjĩ maistā skirsto ir tinkamā dālĩ pasilaiko, netinkamā atmeta.

Kad kūnas kur-noris sužeistas ĩra, tada žaizdoje kaimĩniškos cellulos žĩmiai gĩvai dirba. ĩr dirbdamos pareina ĩ tokĩ papratimā, jog dār tolin dirba, nors jau dūrbas ir nebereikalingas. Todėl vieta,

kur zaizda buvusi, dažnai su kaupu, vadinamu rându, priauga.

Geriau tīrinėjant cellulū gīvenimā, aiškėja, jog ir jos nėra gīvenimo pradžia. Ira labai maži gīviai, kurie Mikrobomis vadinami. Jos kuria kūnā, statīdamos cellulas. Senovės mokslas sāko jas esant žemiausia būtimi tos galībės, kuri visa bekraštine erdvė pildo. Visur: ore, vandeni, akmenyje ir ugnij, visur jos būta, visur ir esantios Mikrobos. Kiekvienas pavidas, taip ir žmogaus kūnas, iš Mikrobū dārosi.

Visa jų jėga, žmogaus ir kitū gīviū kūnuose apsi-reiškianti, vadinama Sanskrito žodiu Prāna. Ira tai atskira dalis gīvībės jų, kurios vadinamos pagal Sanskritā Džīva, tai esti gīvībė.

Dabarties gamtos mokslas nepažįsta atskiros gīvībės jėgos. Sišon ne vieta daug apie tai kalbėti, ar jos ištikrūjų būta ar nebūta. Paduotieji aiškini-mai parodo, kaip ją reikia suprasti.

Bet tame susitinka senovės ir dabarties mokslas, kad Mikrobos yra gīvenimo pradžia, kad jos kaip kokie maži mistreliai stāto kūnus.

Sitie mistreliai vedami tū jėgū, kurios aithėriniam kūne veikia ir lig ugningais gīviais apsi-reiškia. Jie yra Prānos esmė ir, kaip sāko senas rāstas, dieviška gīvībė.

Nesuskaitoma yra jų daugybė. Jie kuria visus regimus, augantius pavidas. Kaip veik jie kokioj matėrėj veikia, toji atrodo ir-gi jautia visai kitaip

negu ta, kuriā jie apleidia. Gīvas medis visai kitoks nekaip pūvasis.

Sitiems ugningiems gīviams atsitraukus, Mikrobos vāro tolin savo dārbā. Bet jos tada lig sumisusios. Nesizino, kaip dėtis. Sākoma, kūnas pūvas. Bet jis sau nemenkiau gīvas kaip pirma. Tiktai nėra visa sulaikantios gīvībės. Prānos esmė, palikusi aithėrinī kūnā, palieka tuo ir regimāji. Abu kūnu skiriasi tada ir pragaišta. O kas mirtis, tai dabar pasirodo dār iš kito atžvilgio.

Bet ir mātoma, kaip gamtos jėgos dirba kūnā statīdamos. Jos ištikrūjų galingsnės ir išmintingesnės negu žmogaus protas. Vienok žmogus nėra nei šita jėga, nei protas. Jo esmė randasi tše pat, kur ir kūnā kuriantios jėgos savo pagrindā turi. Bet taip toli dār neparėje, temātome kas žmogus nėra. Vis jis dār pasislėpes ir už kūno gīvenimo. Nei-gi kūno gīvībė jisai nėra.

Žemiausiasis žmogaus vidaus gīvenimas Žiūrint tiktai i žmogaus kūnā ir jo gīvenimā, tasai nekā skiriasi nuo augmens. Bet reikia gerai suprasti, kad tše tēra kalba tik apie kūnā ir jo gīvenimā. Kūnas visai sau vienas gīvena, kad žmogus be sāpno miega. Tada jis, nebojant pinklesnio jo itaisimo, yra tiktai augmuo. Atsirandant pirmiems sāpno šesėliams, apsisāko visai kitos rūšies gīvumas, lig kits žmogaus gīvenimo laipsnis.

Bet jis ne vienat sapne reiškiasi. Budant jis taipojau gīvas ir veiklus. Ir kūnā bei jo narius jis žiūri pagaut ī savo valdībā. Ira tai gīvenimas jausmū, lūkimo, linkimū, geidimo, karštiāvimo, troškimū, nekantos, keršto, ir tt., Sanskrito zodiac: Kāma.

Paligindami šitā gīvenimā ī sapnāvīmā, pastebime gentiškumā. Sapnuose valdo āklas pritraukimas ir atspīrimas. Juose mes neturime savo noro, nei išminties, nei supratimo. Viskas īra nuostabu, o mes visai nesistebime.¹⁾ Taciau tše nėra to valdimo, kurī jautiame budėdami. Ir nieko nezinome apie kūnā. Tiktai kad kartais pasigendame savo dvāsinės galībės ir tvirtībės. Sapnū pavidalai pragaišta kaip smėklos. Ir vėl tada atsiranda. Labai greitai jie kinta.

Visai tas pats dalikas su geismais, troškimais, ir tt., trumpu zodiac, su kāmiskū gīvenimu. Žinoma, jog dažniausiai sapnuojame, ko geidaujame, ir antrai. Toliau, regimai ir kāmiskame gīvenime pasirodo tiktai pritraukimas ir atspīrimas. Nėra tše aiškaus proto, visiškai nėra išminties. Geismingas žmogus veikia kaip sapne ir gana dažnai pasielgia līg būtū be proto. Kaip āklas jisai veja tā, kas žāda patenkinti geidimā. Kurs keršte veikia, gana dažnai apgaili, kā padāres. Karštiāvimui nustojus, žmogus pats stebisi kvailu savo dārbu.

¹⁾ Reikia gerai mėginti sapnus.

Kāma vāro žmogū ī veikimā. Žmogus užmiršta tada ir kūno jusmus. Karaujantieji neįunta žaizdū. Savo karštume jie temāto vienā tikslā: apveikti savo priešā. Tiktai nurime jie pajunta, kad kūnas sužeistas. Jie visai buvo gīvene kitame pasaulyj, būtėnt karštiāvime, Kāmoj. Toliau, geidāvimai ir kas jiems līgu, taipojau, kaip ir sapnū pavidalai, greitai kinta. Dalikas īra tše visai stebėtinas. Nuolatai geismai sukīla ir slūgsta kaip vanduo ir garai verdantiame katile. Kūno gīvenimas īra līg sustingęs, paliginus jī ī kāmiskāji. Iš žmogaus tasai līg spindėti spindi. Kokie žmogūje jausmai, geismai, linkimai, tokie iš jo ir plūsta, ir toks jisai, ar mielas ar nemielas. Gana jautrus žmogus atskiria žmones, numanīdamas kiekvieno Kāmā.

Su kūnu žmonės nesiskiria tiek, kiek su kāmiskuoju gīvenimu. Žemos būties žmogus, paveikslui, girinis žmogus, ne tiek gīvas vidūje. Jame nėra tiek karštiāvimo. Nėra tše tokiū bangāvimū kaip žmogūje augštesnės kilties, paveikslui Europos žmogūje, įglaudus ir prastutius. Skirtumo berods ir tše gana. Bet giriniame žmogūje kartiāvimai, kartā sukile, daug daugiau gīvuliški. Kāma īra kaip tik gīvuliškoji žmogaus dalis.

Gīvuliuose vienok tik keli geismai tegīvena. Vienos veislės gīvulis īra vienos rūšies geismo išikūnijimas. Geismai, karštiāvimai, troškimai, ir tt., trumpu zodiac: Kāma, īra gīvuliū vėlė.

Kaip su kūnu žmogus īra žemės dalis, su kūno gīvenimu augmeniū draugas, taip jis su Kāma pri-

klauso gîvulijai. Ir jâm gîvenant augštesniais, švelnesniais geismais, ir gîvulija už tiek jau geresnė. Žmogui gerėjus Kâmoj, ir gîvuliai nebe tokie pikti.

Kuo-daugiau žmogus iškila, tuo-daugiau jame randasi įvairiausių geismų. Kultūros žmonės jų visai kupini. Ira jų kuone kiekviename visa gîvulija. Negâlima visai suskaititi visus jausmus, linkimus, geismus, karštiavimus, troškimus. Nėra tše gâlo pavîdo, nekantos, ir tt. Bet jie reikalingi. Žmogus juos turi pažinti, šiuos gîvulius savîje, jeib jis ant jų viršū gautū.²⁾

Atsitinka žmogūje įpatingas dalikas. Kâmiškasis gîvenimas kinta tokiu-jau būdu, kaip ir kūno gîvenimas. Kokiais jausmais, geimais ir tt. žmogus minta, toks ir ĩra jo kūno gîvenimas. Geismais maitinties reiškia, jiems vâliâ duoti. Gîvendami švelniais jausmais, švariais geismais, išlengvo esame nebe prieinami žemiems geiduliâms. Jie mumîse lig nebegâli sukilti, lig nebebûtū jiems, iš ko gaminties.

Suprantamas dalikas, jog žmogus gâli ir vėl prisiauginti žemâ kâmiškâ gîvenimâ. Išlêto geimai jame išivîrauja, kol nepakliūva pagaliau žmogus jiems visiškai.

Ira tame toks dalikas. Kâmiškasis gîvenimas nėra tiktai jêga, bet ir-gi įpatinga matêrê, kuri vadinama Sanskrito žodiu taipo-jau Kâma. Toji pildo ir išiautia regimâjį kûnâ kaip kokia debesis kiaušio

²⁾ Šis on vieta atsiminti žodiū iš I Moisés knîgû: Dievas atvedê pas žmogū visokius gîvius, kad regêtū, kaip jisai juos pramintū. Ir tt.

pavidalo, kaip sâko išmintingieji. Šita matêrê ĩra daug smulkesnê dâr už Aithêrî. Kaip mûsū dienomis žinomiems neregimiems spinduliâms nėra jokia kliūtis nei medis, nei siaip-kas, taip Kâmai nėra kliūtis nei regimoji matêrê, nei Aithêris. Tarsi jų nebûtū. Einantius žmones mâtant jų kâmiškame pavidale, rodos slinktū spindintis pailguotinas rutulîs iš vienos vietos ĩ kitâ o šitame rutulij būtū regimasis kûnas kaip kiaušio trînîs baltîme. Ištiesdamas rankas, žmogus savo kâmiško kûno kraštus vos pasieka.

Šitas kûnas priima taipo-jau maistâ, ir išmeta, kas jâm nebetinka. Maisto jis prisitraukia iš savo aplinkîbês, iš Kâmos srities. Ivîksta tai, tarsi jis būtū kokiu verpetu, ĩ kurį srovês bêga. Regimojo kûno gîvenimo jame virpêjimai sukeliâmi. Tada jame pabunda pritraukimo ir atspîrimo jêga, ir pasidâro visokie jausmai, geimai, linkimai. Kokiams jis tinkantios matêrês turi, tokie atsiranda. Norint turêti kitokiū geismū ir linkimū, reikia savij kitoki virpêjimâ, kitoki pritraukimâ ĩgîvendinti ir kitokios Kâmos susitvinkdinti. Kitaip negâlima bet-ko geidauti ir pasimêgti įpatingais jausmais, geismais, linkimais arba meilijimais.

Kâmos kûno gîvenime ivîksta tat, kas vadinama nuodême arba nusidêjimu, Slâvû žodiu: grieku. Tše žmogus nusikalsta. Kâmos kûnas ĩra tas, kurs šventame Rašte vadinamas nuodêmingu kûnu. Regimasis kûnas su savo reikalais ĩra visai nekaltas dalikas. Jisai ir nieku būdu negâli nusikalsti. Kas

jâm reikalinga, tas jâm turi būti duodama. Jâm reikalinga vâlgîti, gerti, ir tt. Bet, imant paveikslâ, žmogus gerdamas gâli dvejopo dalîko siekti. Gâli gerti, troškuliui tildîti. Kad kūnas nebetur to reikalo, tad jis nebetrokšta. Bet žmogus gâli ir gerti gêrimu pasimêgdams. Tada jis tiktai savo geismus maitina ir, geismâ patenkindams, jî tiktai stiprina. Niekumet tasai nêra pasotinams. Jis auga kaip îpatîškas gîvis, îpatîška vêlê žmogûje, kol ne visai uzima valdîbâ ant žmogaus, ir žmogus jo vergu tampa.

Bet ir Kâmos gîvenimas sau pats nêra nuodêmingas. Jis tokiu tik tuo virsta, kad žmogus jâm vergauja.

Vislab tâ savîje pabodami, mâtom, jog žmogus pats ir nêra savo Kâmos gîvenimu. Berods tasai aiškiai skiriasi nuo kūno gîvenimo ir pasirodo îpatingu vidaus gîvumu. Vienok žmogus, nors siektiek savo vidû tîrinêdamas, jautiasi skirtu nuo savo jausmû ir geidimû. Tiejie daug artiau stovi kūno gîvenimui negu žmogaus esmei, jo asmenîbei.

Kâma ir Prâna randasi artimame gentîškume. Jusmas, kurs dârosi aithêriniame kūne, pakîla su Prânos veikimu î Kâmos kūnâ ir tampa tše jausmu. Jausmas, ans pritraukimo ir paspîrimo siûbâvimas, îra sâmonê šio gîvenimo laipsnîje, Kâmos sâmonê.

Antraip vêl Kâma veikia žîmiai žmogaus kūno atrodîmâ. Kâma sau viena priima kaskart pavidalâ to geismo, kurs vîrauja. Tasai pavidalas îra gîvuliškas. Regimasis kūnas ne taip lengvai kinta. Bet

žmogui nuolatai gîvenant gîvuliškas geismais, ir kas tâm lîg, kūnas îgauna gîvuliškus pâžîmius. Norint kilniu, graziu, mîlimu atrodîti, reikia gîventi kilniuose geismuose, linkimuose, meilîjimuose.

Bet žmogus nêra nei kūno, nei geismingumo gîvenimas. Vis dâr jisai slepiasi su savo esme. Ir vis giliau reikia žvelgti, ar ne kur išvîstûme slêpinigâjâ jo Didîbe.

**Mintims
gîventi
priemonê**

Kâmiškasis gîvenimas îra gana nuostabus ir gana gîvas. Vienok žmogûje dâr kitas gîvenimas patiriamas. Jisai îra dâr gîvesnis ir dâr sâmoningesisnis. Kūno sâmonê îra tamsus numânîmas, tamsus skirstîmas. Kâmos sâmonê îra pritraukimo ir atspirimo klusnumas. O kitas asmens gîvenimo skîrius dâr kitaip apsireiškia. Visai aiškiai gâlima pastebêti ir tretîjî sâmonês laipsnî.

Nekartâ atsitinka, kad žmogus kazin-kur nusi-mâsto. Nei jis paboja tada kūno reikalû, jeigu jie ne perskaudûs, nei jis vârginams jausmû, geismû, karštiâvimû. Jame tîlu, ramu. Jis lîg savîj, tarsi per visas tamsias dëbesis pakiles skrênda tîriame ore, kur sutinka tiktai bâltasias apšviestas ir todêl švietiantias debeseles. Ira tai mintiû gîvenimas: žmogus tokiu būdu gîvena mintiû pasaulîje. O tai visai naujas, atskiras gîvumas žmogûje.

Jâm taipo-jau skirta atitinkama matêrê. Ira tai skaidriausioji Kâma, îpatingas Kâma sluogsnis, kuriame švietia îpatinga šviesa. Vadinama šita ma-

têrê Kâma-Manas. Daug smulkesnê ji îra u3 visas kitas matêrês rûšis. O kaip Kâma, taip ir Kâma-Manas savo Šviesâ pasieka ir pildo regimâjî žmogaus kûnâ, bet ir pâtiâ Kâmâ. Tarsi per apîtamsiâjâ raudonâjâ Kâmos drobê Šviestû zalsvasis Kâma-Manas; arba kaip senose pâsakose sakîta: po rûko drobê randasi toji, kuri dirbta iš mēnesio spinduliû. Si drobê, tai mintiû kûnas, kurs ištikro labai îpatingai Švietia. Iš jo išlekiantieji spinduliai kazin kaip toli nusieka.

Matêrêje, vadinamoj Kâma-Manu, dârosi tie pavidalai, kurie žmogui zinomi îra jo mintimis. Joms gimstant žmogûje, sâkoma, jâm atplaukiantios mintis î omenî; o pavidalui išnikus, sâkoma: mintis užmiršta.

Nežiûrint î visokias mintiû rûšis, jos skiriasi tuo, kaip aiškus jû pavidalas, kaip aštriai jis atsiskiria nuo aplinkîbês, ir kiek jis Švietia. Mintis kurianti jêga be abejonês labai svarbi visâm tâm. Vienok matêrê taipo-jau negâli bûti bet-kokia. Iš stambios negâlima padirbti daigtâ su tvirtais ligiais kraštais. Taip ir su Kâma-Manu. Tiktai smulkesnioji ir giedresnioji tetinka tvirtesnêms, galingesnêms mintims.

Norint gaminti tokiû mintiû, reikia mintiû gîvenimo kûnâ atitinkamai maitinti ir išdirbti. Kaip Kâma, taip ir Kâma - Manas išlengvo kinta, desties kokiomis mintimis žmogus gîvena.

Kurs visados tiktai silpnomis, prastomis mintimis tenkinosi, negâl iškarto susišaukti, „išivaizduoti“ galingesnes, augštesnes. Visai išlêto reikia

mintiû kûnâ jomis auginti. Žmogui su stambiu mintiû kûnu visai negâl pareiti Šviesesnês mintis. Jos lig per jî perlekia. Jis jû negâl suprasti, negâl su jomis susitikti ir sutikti.

Žemos bûties žmogus, girinis, netur daug mintiû. Mintiû matêrê jame îra dâr lig stangi, ji vangiai tejuda. Kitaip jau paprastame kultûros žmogûje. O mokîtas žmogus tur labai gîvâ mintiû matêre. Todêl jis ir gâl visokias mintis sušaukti, išivaizduoti, ir jâm gâl visokios mintis î omenî atplaukti. Mintiû gîvenimas jame îra visai nuostabus.

Už kûno gîvenimâ îra šauniai gîvesni jausmai, linkimai, geismai. Bet už juos dâr daug gîvesnis îra mintiû plaukimas. Nuolatai jû srovê eina per omenî, srovê nesuskaitomû lašeliû. Ne kartâ žmogus norêtu jâ sulaikîti, o nesiseka. Tada bene gâlima tâm pavîdêti, kurio omenîj vos viena ar antra mintis tesiranda, ir kurs todêl kaip koks kvailutis žvelgia po savim î tuštumâ.

Ir gîvuliuose randasi mintiû gîvenimas. Bet jis tše labai silpnas, dâr tik lig koks brêskimas. Giriniam žmogûje nedaug kitaip. Žiûrint î mintiû gîvenimâ, matîti tarp jo ir gîvulio tik menkas skirtumas. Daug didesnis îra tasai tarp girinio žmogaus ir dvâsioje iškilusio.

Mintiû gîvenimas îra toks svarbus, kad žmogus visâ dēmesî î jî turêtu kreipti.³⁾ Labai greitai jis susiriša su jausmû ir geismû gîvenimu, jâm gen-

³⁾ Apie tai reikêtu platiau kâ parašiti. Siâm rašteliui kits tikslas pastatîtas.

tis būdamas. O mintis yra vairesniosios. Mintis tampa jausmų vėle, ir tuo jū galibe. Suvaldīdams mintis, suvaldai ir jausmus, linkimus, meilījimus, geismus, ir tt.

Kaip kūnas, aithērinis kūnas ir Prāna bendrai veikia statīdami regimo kūno pavidalā ir gīvenimā, taip Kāma ir Kāma-Manas savo gīvenime susijungia ir reiškiasi līg vienas kūnas. Jisai dažnai vadinams astrāliniu arba sapnū kūnu. Jausmai suzādina mintis, o mintis sukelia jausmus ir geismus, ir ima ī savo tarnībā regimāji kūnā. Bet antraip, regimasis kūnas ir yra svarbus mintiū gīvenimui. Regimojo kūno īveikimai, kad jie tik gana smarkūs, pasieka jausmus ir tiejie prišaukia mintis, kurios atsiliepia ir pagaliau pasieka net kūnā.

Reikētū šitā dalikā gāl dār aiškiau išdēstīti. Bet ir dabar jau jautiamas ārtimas sārīšis visū minētū organisāciū. Bet ne vis jos taip bendrai veikia. Valandoms jos skiriasi viena nuo kitos. Ivīksta tai, kad žmogus īmiega. Žmogui miegant, mintiū ir Kāmos gīvenimas yra visai atsitraukes nuo kūno. Tasai sau vienas pasilieka su aithēriniu kūnu. Jame teveikia Prāna.

Silpnas kūno palietimas miege pasilieka žmogui nezinomas. Bet - gi kūnas šioki - tokī žinojimā turi. Pabrēšk rankā, ir ji sujus. Judējimas keliasi nuo pajutimo ant judējimo dirgsniū. Žmogus nieko apie tai nežino. Kūnas visai sau gīvena ir veikia, līg jis būtū žmogui svētimas, nezinomas daigtas.

Kāmiškame arba sapnū kūne žmogus aiškiau nusimāno. Bet koks tše tas jo nusimānimas, jau minēta. PabUSDams jis visai kitaip o daug aiškiau ir gīviau žinosi. Jis ištikro patsai sugrīzta, ir grīzdamas suvienīja mintiū, sapnū arba Kāmos ir regimāji kūnā bendrām veikimui. Atvirai, skautioji žmogaus sāmonēs šviesa yra dalīkas augštesnis uz visus minētuosius gīvenimo skīrius. Ar tše nebūtū tikrasis žmogus? tikroji žmogaus asmenībē?

Pirmasis paties žmogaus pažimīs

Kas ligšol apie žmogū pasakīta, parodo jī esant gamtos dalimi. Ir gīvenimas, kurs jame eina, yra tas pats kaip ir visoje gamtoje. Trumpai suglaudus gālima sakīti: Keturios jēgos-matērės rūšis veikia žmogaus prigimtīj: 1. fysinē ir aithērinē jēga-matērē; 2. Prāna, 3. Kāma ir 4. Kāma-Manas.

Gālima kiekvienā rūši ir vadinti diegu, kadangi kiekviena išaugti ir atsiskleisti turi, kaip koks diegas. Iš jo pasidāro pavidalai, sārangos, organisācēs, kurios trejopu gīvenimu apsireiškia: regimo kūno gīvumu, sapnū kūno gīvumu ir mintiū kūno gīvumu. Pavidalū yra du: paprastai regimasis fysis ir astrālinis, ovātusis,⁴⁾ ī kurī regimasis īglaustas.

Vienok tai dār ne žmogus. Atsimindami savēs šitā dalikā aiškiai numanīsime. Kas ligšol iš žmogaus parodīta, yra tiktai gīvulis. Gālima būtū sakīti: tai žmogaus šesēlis, tai pavidalas, kurs atrodo žmo-

⁴⁾ Lotīn. žodis ovātus reiškia: kiaušio pavidalu.

gumi. Regimâm kûnui sunîkus, pasilieka tik sapnû ir mintiû gîvenimas. Tas tada labai menkas dalîkas, Smêkla ir daugiau nieks. Žinoma toji iš sapnû. Ji traukiasi Ŗen ir ten, kaip dëbesis vëjo neŖama. Laikâ po mirties ji iŖtikro be jokio tvirtumo, be jokio svarbumo.

Bet žmogûje îra žinoma, kas visiems Ŗitiems gîvenimo skîriâms svarbumâ suteikia. Ira tŖe tas, kurs îsileisdams î kokiâ mintî, jâ tvirtina, îsileisdamas î kokî geismâ, jî galingu padâro, îsileisdamas î kûno reikalus, juos aprûpina.

Sitâ slêpingâ dalîkâ reikia gerai iŖtirti. Žmogaus prote, jo supratime, jis aiŖkiausiai surandamas. Kad žmogus mâsto arba protauja, tai mezgasi viena mintis prie kitos. Ŗis prisimezgas dârosi tikrais îstâtîmais. Tiejie apsireiŖkia mintîse. Silpnos mintîs nesimezga tokiu-jau bûdu kaip galingosios. Jos tik kûno pajutimû ir jausmû sukelijamos. Galingosios mintîs susimezga viena su kita, kaip liepia jos îpatîbê. Pasirodo tada îpatinga tvarka. Sâkoma, žmogaus protas apsireiŖkiâs, žmogus mâstâs; jisai suprantâs, jo mâstîme pasirodanti logika.

Bet ne vien Ŗis susimezgas vienos minties su kita îra protas, logika. Žmogus lîg žiûri î visâ mintiû eile ir — îsmâno. Sitame atsitikime pasirodo du dalîku. Vienas îra mintiû eilê, o antrasis îra tat, kas îsmâno. Ne kartâ atsitinka, kad iš galvos žinai visâ sâkinî. Ira tai mintiû eilê. O rodos jâ ir supranti. Tada, po laiko, tasai sakinîs lîg atsi-

veria, žmogus î jî lîg îzengia ir sâko: Dabar teiŖmanau!

Ira gâlima visai gerai iš galvos žinoti logikos, tai esti protingai sutvarkîtus bet-kokio îrodîmo sâkinius; vienok tai dâr nêra îsmânîmas. Tasai îra lîg galutinis susiliejimas žmogaus su tû sakiniû dvâsia. Žmogus tarsi iš virŖsaus nusileidia î jâ ir jâ lîg augŖtîn î save îtraukia. Žmogus lîg patsai tampa tû sakiniû dvâsia, jû îsmânîmu. Todêl ir kai-kurs senas žodis sâko: „Tiktai tâ teŖinai, kas pats esi.“

Ŗis iš virŖsaus î mintis nusileidiâs žmogus îra dalîkas, kurs turi bût aiŖkiai skiriamas nuo mintiû. Jis, taip rodos, îra patsai žmogus, kurs sau îpatîŖkas stovi Ŗale viso žmogaus gîvenimo, o kurs jame ir visas gâli nunerti. Ŗis žmogus gâl îsigilîti î kûno reikalus, î geismus ir î mintis, iš viso to pakilti ir vël su tuo susivienîti. Tai viename, tai kitame gîvenimo skîriûje jis gâli susivokti.

Paveikslâ imant, tai aiŖkiau pasirodo. Stiklas su tamsiu skîstumu tesie îdêtas î stiklâ su raudonu skîstumu o abu î stiklâ su žalsvu skîstumu; per visus stiklus spindi bendroji Ŗviesa, kuri silpniausia îra viduriniame stikle. Pastâtant stiklâ prieŖ saule, pasirodîs jos atspindinîs kaip kokia maža saulutê tai viduriniame, tai antrame, tai didiausiame stikle. Pasirodîs lîg tŖe bûtû ar trîs saulutês arba viena keliautû per visus tris stiklus.

Bendroji Ŗviesa îra gamtos sâmonê, kuri, kaip aiŖkinta, tamsiausia regimame kûne, Ŗviesesnê geis-

muose, o Šviesiausia mintiū gīvenime. Saulės atspindinīs, kurs randasi didiausiame stikle ir susilieja su bėndraja ten Švietiantia Šviesa, ĩra tat, kas ĩ mintis ĩsileidia, kad ĩsmānĩmas ĩvĩksta. Kaip saulės atspindinīs stikle lĩg sugautas o tai Šitoj, tai kitoj vietoj stikle spindi, taip žmogus, kiek jĩ dabar numānome, savo pavidale randasi, ir ĩsileisdamas ĩ kokiā mintĩ, ar geismā ar kũno reikalā, jautiasi susiaurintu, jautiasi tuo esantiu, ĩ kuri jĩs nuneria. Tada jĩs tāria: aŠ valgau, aŠ geriu, aŠ pailses: arba: aŠ jautios smagiu, aŠ geidiu, aŠ dziaugiuos: arba: aŠ māstau, aŠ svarstau, aŠ galvoju. Kas kartā jĩsai kits ir kas kārtā ĩpatiškame savo gamtos gĩvenimo skĩriūje, o kas kartā jĩs tikisi esās Šitas gĩvenimas. Jĩs randa tŠe save. Mazieje gĩvenimo patĩrimai jām lĩg suteikia ziniā apie jĩ pātĩ. Žmogus ĩgauna savės-zinojimā, sāmōnĩbe.

Šitā dalĩkā aiškiai ĩšmanisime, sėkdami su atsidėjimu savo gĩvenimā. Žmogaus sāmōnē kartais ĩra aiškesnē o kartais tamsesnē. Vālgant, gėriant ir kas tām lĩgu, jĩ vos tik teŠvietia. Žmogaus savės-zinojimas ĩra tuomet visai nĩkus. Baugūs perŠuliai gāli užeiti, kada kũnas kankinams. Bet ĩš jũ žmogus jokĩ pavidalā pasidarĩti negāli, ir su kankinimu pradingsta tojo atsiminimas.

Aiškiau randasi žmogus jausmuose, geismuose ir visame, kas tām lĩgu. Visi bangāvimai tŠe patĩriami, daug ilgiau patenka, ir ĩra savo būdu skaudūs ar smāgūs. Bet visai dār kitaip žmogus pagau-namas, mintĩse gĩvendams. Kas tŠe patĩrta, jau

daug tvirtiau suriŠta su jo sāmōnĩbe, viskas atrodo daug aiškiau, gĩviau, Šviesiau. Aiškiai matĩti, kur pats žmogus turi bũt ĩeškomas.

Sāmōnĩbē ĩra pirmasis žmogaus žĩmis. Su ja, su savės-zinojimu dārosi ir žmogaus kalba. Sāmōnĩbē ĩra žmogūje valdantĩsis gai-valas. ĩ kokĩ reikalā, ĩ kokĩ geismā arba mintĩ žmogus ĩsileidia, tas galĩbe ĩgĩja, ir ant visako, kas Šiaip žmogaus gĩvenime ĩra, virŠũ gauna.

Ne visiems zinoma, kad žmogus visai savo valia gāli savo sāmone tai Šen, tai ten kreipti. Dažniausiai jĩnai ar kũno reikalũ, ar geismũ, ar mintiũ pritraukiama ir patraukiama. Bet kadāngi jĩ ĩra žmogūje vĩriausias dalĩkas, jĩ neturētũ duoties kaip koks paiks milžinas aplink vadioti ir stebũklũ darĩti, bũtent kokiām-nors jausmui arba geismui valdiā ĩškovoti. Žmogus pats turētũ visa visiškai valdĩti. Žmogaus nusimānĩmas aiškiai gana liudĩja, jog ĩštikro taip turētũ ir galētũ bũti. Paklusdamas kokiām panorėjimui, žmogus ĩra tarsi riŠamas, paklusdamas geismui, pavergiamas.

Sāmōnĩbē ĩra atskiras sāmōnės laipsnis. Bet jĩ ir ĩra stebuklingas dalĩkas. Gālima sakĩti, kad ĩš plataus Švitėjimo, ĩš vienodos Šviesos atsiskiria ĩpatiškias spindulis. Su savės-zinojimu kĩla ĩš visuotinos gĩvĩbės atskira savĩbē, atskiras indĩviduālas.

Žiūrĩnt vien ĩ pavidalā, jau ir akmenelis ĩra atskiras vienetas. Bet jĩs ne daug kuo žĩmiasi nuo

kitū akmeneliū. Augmenis ĩra pavidalai, kurie jau aiškiau skiriasi nuo viens kito, dār aiškiau gĩvuliai ir visū aiškiausiai žmonės. Bet dvāsios gĩvenime padāro atskirā vienetā tiktai savės-žinojimas. Jisai suglaudiams žodĩje: Aš. Bet daugumai šis aš visu-
met sumegzta su koku-nors patĩrimu. Žmogus sāko: aš valgau, aš geidiu, aš mastau. Šitas su veikimu sumegzta aš ir vadinamas asmeniškuoju žmogumi,⁵⁾ o tasai, kiek turētū bũt numanu, nēra dār pilnas žmogus; nēra jame slėpingosios žmogaus Didĩbės. Reikia jos dār giliau ieškoti. Asmeniškasis žmogus kaip ir pavidalas, persona, tai tik ĩrankis.

Tuo-tārp vienas dār dalĩkas turi bũti pastebimas. Isigilinant ĩ greit pranĩkstantius jausmus, geismus, mintis, uzmĩrštant savės, žmogui rodosi, jog su jausmais, su mintimis, jis pats nĩkstās. Ir visados taip ĩra, kad žmogus jautiasi kuo-daugiau pragaištingu, juo-daugiau ĩsileidia ĩ akies mirksnio dalĩkus. Jis tiki savo gĩvĩbe tvirtĩsiās, kuo - daugiau jis sau kaupia jausmū ir smagumū.

Tatiau jusdami, jausdami ir manĩdami žinomės vis tada aiškiau, kad savės atsime name, kad lĩg ĩš asmens gĩvenimo pakĩlame.

⁵⁾ Nuo jo reikia atskirti personā arba regimāį žmogū. Latĩnū žodis persona reiškia dalĩkā, kauke, per kuriā skāmba.

Žmogaus asmens āmžius

Be abejonės tũno savės - žinojime žmogaus Didĩbė, jo asmenĩbės slėpinis. Bet paprastasis žmogaus savės-žinojimas nēra labai nuostabus, nors mātome, kad jis ĩšlengvo randasi. Tasai aš, kurs sumegzta su visokiais patĩrimais, nēra āmžinas. Ir žmonės, tikėdami, bũk esā nemirtingi tokie, kokiais jie jautiasi, labai apsigaua. Kas prasideda, tas ir pasibaigia. ĩš kur ir galētū imti toks menkas dalĩkas jėgos per āmžiū-āmžius patekti?

Pastebint augantĩ kũdikĩ, matĩti, kaip pradioje tesireiškia vien kũno gĩvenimas, tada atsiranda vidaus, bũtent jausmū, geismū, ir pagaliau mintiū gĩvenimas. Bet kũdikis gĩvas visuose tuose gĩvenimo skĩriuose. Tatiau jis ne tuoju susijungia su jais. Pradėdamas kalbėti, jisai veikiausiai sakĩs: burna nori vālgĩti, ranka nori imti, ir tt. Savo vidū jisai pažĩmės savo vardu, sakĩs: Arvĩdas norētū šio arba to. Tiktai visai ĩšlengvo jis pripras tarti: aš vālgau, aš noriu, aš manau.

Asmens savės-žinojimas ĩšlengvo teĩvĩksta. Jis ne žĩgiu pasidāro. Su turtingesniu vidaus patĩrimu jis pasirodo kaip rĩte su laiku aušra. Bet aušra ne laiko gaminama, o pati ji ir negamina laiko. ĩra tai du dalĩku, kuriuo-du kartu su viens kitu atsiranda.

Žmogus paprastai tik žinosi susijungdamas su pragaištantiu atsitikimu arba pavidalu. Jis žinosi ĩpatiškū dalĩku, bet-gi tiktai su tuo, kas atsiskiria

nuo kitū dalikū. Su pavidalu, su atsitikimu šis žinojimas dingsta.

Vienok tiek žmogus visumet žino, kad jis e s t i. Nėra jokio gīvio, kurs tai taip žinotū.

Tikrai būti tegali vienas. Žinome, kad yra amžinibė ir bepraštenibė. Bet nėra dviejū bepraštenibiū. O žinome, kad amžinibė ir bepraštenibė tėra formos esamībei patirti. Pati estis yra dār kitakas, yra viena-vienas. Šitas Vienasis, kurs tikrai esti, yra amžinoji Visumos priežastis, arba kaip paprastai sākoma: Dievas.

Žmogus, žinodamas save esantiu, turi būti artimas gentis tai priežastiai. Žmogūje susipina tas, kas tikrai esti su tuo, kas pasirodo, kas atsitinka. Iš priešingumo tiedviejū dalikū randasi žmogaus esimo žinojimas, trumpu žodiu: sąmonibė.

Toksai žinojimas užgema, kaip žinoma, su pavidalo augimu. Jisai negali būti augštiausias. Tasai turi būti toks, kurs save žino savīje, toks žinojimas, kurs už amžinibės ir bepraštenibės stovi o ne pavidale.

Saves-žinojimas asmens žmogaus, arba kitaip sākant: pasidāres aš, turi pragaišti. Vienok, kas esti, negali nebūti. P r a g a i š t i t e g ā l b ū d a s a v e ž i n o t i.

Kursai save tame ir tuo žino, kas pragaišta, tur ir tuo drauge pragaišti, tai esti, pamesti galībe

save žinoti. Nenorint niekumet saves-žinojimā prarasti, reikia save tame žinoti, kas amžina, kas visumos priežastis.

Visumos priežastis yra vienū-viena, yra, kas tikrai esti. Ji yra sau pati, yra tikroji asmenibė. Ji savīje rimsta, savīj turėdama savo esimā, savo asmenibės pagrindā. Ji niekumet nekinta.

Tokia asmenibė žmogus ir savo vidūje yra. Jisai, kurs nuolatai žinosi kituose kintantiuose daigtuose, jautiasi tatiiau vis tuo patiu iš pirmū dienū lig mirties. Turėdams visokiū patirimū ir pasijusdamas visokiuose, taip kad gali tarti: aš vālgau, aš geidiu, aš manau, vis-gi ir jautiasi esantiu atskiru daliku nuo visū tū patirimū. Tiliai jame liudījasi: Esmi. Asmens aš paeina iš to, kas lig vien tik taria: Esmi.

Žinomas filosofas Kantas atskiria todėl du aš. Viena jis vadina patiriamuoju aš, antrājį išmānantiu aš.⁶⁾ Šis yra tasai, kurs niekumet nesikeitė, kurs nuolatai tvirtina: Esmi.

Pirma rodės, kad žmogus randasi tame, kas vadinasi jo asmens aš. Istikro tše yra tasai žmogus, kurs tikisi, būk esās. Jisai nusimāno esantiu, bet nežino, kur ir kame. Asmens žmogus yra sapnuotojas. Jo sāpnas prasidėjo su užgimimu ir pragaiš su kūno gīvenimu. O su sapnu pragaiš ir toksai žmogus. Amžinas jis nėra.

⁶⁾ Erfahrungs-Ich und intelligibles Ich.

Amžina tēra, kas dievišķa. Dieviškumo īra žmogūje. Jis slepiasi aname išmānantiamē arba tīrajame aš, geriau sākant, aname tīliame liudīme: Esmi. Tā suprasti, tā visame skaidrume žinoti, tai īra žmogaus āmžiaus uzdavīnīs.

**Žmogaus
atsiradimas** Kaip sakīta, žmogui k̄a-nors išmānant, īvīksta susitikimas dviejū daliū: iš augštībēs dvāsinē galia, sāmoningumas; iš gamtos mintiū pavidalas arba visa mintiū eilē. Toks dviejū sroviū susitikimas ir īra patsai žmogus.

Pazīstamasis īra asmens žmogus. Jis īra gamtos gīvenimo vaisius. Kaip visi gīviai, taip ir jis īra auges. Išlengvo jo pavidalas tobūlējo. Nebuvo tai akies mirksnio atsitikimas. Truko šis tobūlėjimas nesuskaitomus āmžius. Mokslininkai gana gerai īra ištirinēje šitā augimā.

Visi regimiejie pavidalai tobūlēja, auga; sākoma, viskas einā pažangos, evolūcēs keliu. Minerālai labai palengva gerēja. Nēra tai greitai pastebima. Ir augmenīs tik labai išlėto tezengia tolīn. Greitesnē īra gīvuliū o greitiausia žmogaus evolūcē.

Amžiais toji tebuvo pavidalo tobūlėjimas. Išlengvo pavidalas kitokiu t̄apo, vis gīvesniu ir grazesniu. Pirmiau jis teturėjo augmens gīvībe, tada prisidėjo prie tos ir gīvuliškoji. Prānai veikiant,

rādosi ir Kāma, kaip pavidalas tiek pribrendēs buvo, kad Kāma apsireikšti galėjo.

Amžinasis pažangos īstātīmas vis iš vien p̄aikino išaugusius pavidalus ir kūrē kitus. Ir vis jie buvo m̄azuma kitokie, ir vis m̄azuma tobūlesni. Mokslininkai bandē pasekti šitus tobūlėjimo laipsnelius, ir ištirinējo visā eilē, jā vadindami žmogaus atsigimimo eilē. O jeigu t̄se tame moksle ir būtū d̄ar daug apsirīkimū, tai t̄atiau jau nebēra abejojama, kad žmogaus pavidalas per ilgus āmžius īra tobūlējes, kad žmogus pirm āmžiū atrodē ir gīveno kaip koks labai menkas gīvis; toliau, kad žmogus, žiūrint ī jo prigimtī, īra toks-jau gīvis kaip ir kiti gīvūnai, tiktai jis gražiausias ir tobūliausias.

Žmogaus kūno tobūlėjimas ir sekantiu nurodīmu tvirtinamas. Motīnos kūne augantio kūdikio kūnas nuolatai kinta. Prādioje jis īra vien gīva pūslele, vėliau atrodo žemos veislēs gīviu, kurs gīvena vandenīje, tada kitu augštesniū veisliū gīviu. Trumpu laiku visa gīviū eilē kartoja, kol nēra īgijęs žmoniškā pavidalā ir użgimsta. Motīnos kūno vaisius, tartūme priima valandelei pavidalā, kurī žmogus turėjo ilgai senuose āmžiuose.

Vienok vienā dalīkā reikia aiškiai suprasti. Nēra tai pats žmogus, kurs taip tobūlēja. Jām tokiu būdu tik pavidalas taisomas. Jėgos īra gamtiškos, o prievarta īra kūrībos, īra gīvenimo īstātīmas. Tasai, kaip turētū būti suprantama, nēra atskiras sau

dalikas, bet pati amžinoji priezastis, kuri visur ir visame gīva, ir kuri laikais apsireiškia, regimajai Visumai kurdama.

Gamtiškos jėgos lig zaisdamos taip ilgai bandė gaminti pavidalus, kol viename Visumos skiriūje, vienoj sritiėje, negaminusios tobūliausiāji. Taip, imant paveikslā, rādosi matėrinis pavidalas. Jām tiek tobūlėjus, kiek jām buvo jo srities jėgū, jis tūpo pasiektas ir pagautas augštesnio Visumos skiriaus gāliū, ir jos vėl tiek taisė ir tobūlino, kiek jos ūgālėjo. Pavidalui tame gīvenime augštiausiā laipsnī pasiekus, sukilo jame vėl naujo Visumos skiriaus galībės.⁷⁾ Taip rādosi pagaliau tas pavidalas, kurs žmoniškū vadinamas.

Vėl reikia tše vienā dalikā gerai pastebėti. Akmenelio pavidalas kinta besidilindams ū kitā akmenelī. Bet labai svarbus ūra jo kietumas. Kiekvienas pavidalas kinta taip, kaip susitinka kitū pavidalū veikimas ū jī su jo jėgū atsiliepimu, arba ant augštesnio laipsnio antraip: jo jėgū veikimas su kitū pavidalū reiškiniais. Tuo susitvenkia pavidale augštesnės gālios. Naujo gīvenimo gaivalas prasimuša, ir pavidalas tuojau pradeda kitokiu virsti.⁸⁾

⁷⁾ Daugiau apie tai raštelije: Vidūnas, Visumos Sāranga, Tilžėje.

⁸⁾ Sišon vieta paākinti ant ginšo šios dienos gamtos moksle. ūra žinoma, kaip gīviai pritaikinti prie gīvenimo sālīgū. Sāko Dārvīnismas: Sālīgoms kitus, tie gīviai išnīko, kurie naujoms sālīgoms nebebuvo tinkami, ir tiktai tinkamieji teisliko. Sāko Lamarckismas: Gīviai prisitaikino prie naujū sālīgū, išlengvo pasigamindami reikalingus kūno prietaisus. Gīviai ūra aktīvi, veiklūs; ir tame randāsi gīvībės slėpinīs.

Pirma pasidārė aithėrinis - matėrinis pavidalas, tada sutvinko Prāna, po to Kāma. Regima, pažanga sustotū, jei neprisidētū nauja galībė.

Bet ant šito laipsnio nebėra ko labai klausinėti apie pavidalo kūrimā ir tobūlėjimā. Dabar evolūcė tampa beveik grīnu vidaus dalīku. Vidaus skiriai skaidrėja ir vis daugiau atsiveria gilesnėms gelmėms, lig norėdami susitikti su gīvībės priezastimi.

Šitas akies mirksnis, kada gamtos vaisius, gīvuliškasis pavidalas augštiausiāji laipsnī pasiekęs ūra ir kada jame pasirodo dvāsiškumo gaivalas, ūra žmogaus ūzgimimas. Nėra tai paprastasis ūzgimimas, bet žmoniško laipsnio atsiradimas gīvijoje. Prie kitū jėgū prisidėjo Manas.

Seni rāstai šitā žmogaus ūzgimimā slėpiningu būdu aprāšo. Biblija sāko, Dievas, padāres žmogū iš molio, jām ūkvėpė savo dvāsiā. Pavidalas iš molio ūra žmoniškasis pavidalas su visu jo vidaus gīvumu. Dievo kvāpas arba dvasia ūra Manas, kurs ūra dvejopas, augštesnīs ir žemasis, būtent su Kāmos dalimi susimaišes Kāma-Manas.

Kitoj vietoj Biblijoj sakīta, Dievo sūnūs mātė, jog žemės dūkros buvusios grāzios, apsivedė su jomis. Ir vėl su šitais paveikslais nėra manītas kokios nors pāsakos atsitikimas, bet susituokimas naujos galībės su gamtos arba žemės vaisiumi.⁹⁾

⁹⁾ Biblijos tīrinėtojai rādo, jog Moisiej knīg. supīti du padavimu, dvi tradici. — O ar anos pāsakos tur būti lėkštai ar giliau suprantamos, tas tām neabejojama, kurs senovės mokslo tikslus pažīsta.

Tasai susituokimas tiktai labai iš lengvo teiviko. Tiktai ilgū ūmziū bėgije pradėjo giventi dieviškasis kvapas givame pavidale; pradžėjo Kāma - Manas, rādosi mintiū givėnimas, gimē asmens samonībē, asmens savės-zinojimas; prasidėjo užtekėti žmoniškumas.

Labai, labai iš lengvo jisai ir šiandien dār teuzteka. Amžiai po amžiu praėina, kol nera aiškus žmoniškumas. Kaip toli dār ĩra kultūros žmonija nuo jo? O kā bekalbėti apie girinius žmones!

Toks tai keliasis žodiasis parodėtas žmonijos kelias. Žmogūje susitinka dvi srovė, viena iš apatios, antra iš augštībės, dvi galėbi, viena gamtiška-matėrinė, antroji dvāsini-sāmoninga arba savė žinanti. Jiedvi tame susitinka, kas vadinama Kāma-Manas. Ir tuo dārosi žmogus.

Jo pavidalas pareina iš gantos, sākoma todėl, tai žmogaus prigimtis. Jo esmė randasi Augštībėje. Ji visaip vadinama. Žmonės dār permāža apie jė težino. Vis dār jautiasi tik pavidale tegivėnā. Ir todėl tiki esā tiktai pavidalais. Vienat iškilusieji jautia savo dvejojumā. Kur tai dār susivokimas savo asmenībėje! Kur tai dār pažinimas slėpiningosios Didībės!

Žmogaus Didībės reiškiniai

Jau kartā sakėta, jog žmogaus asmenībē tame randasi, kad žmogus savė žino. Tai gerai ir aiškiai išmanėti labai svarbu, ĩpatiai kad šis savės-zinojimas dvejopas, kad žmogus su savo patėrimais nuolatai kitokiu žinosi, bet greta su jais ir žinosi esās tas pats nuo užgimimo lig mirties, kad kaip ir koks jis bėtū, vis-gi jame tvirtinasi: Esmi.

Lengva suprasti, jog tame, kas išlieka visakām kitus, turi bėt Didībē. Visoj Visumoj tēra vienas, kurs galėtū ĩstikro tarti: Esmi. Tame susirādus ir givėnant, žmogus ĩra sugrėzes ĩ visos Visumos priezastė, ĩ visos esamībės pagrindā. Atsimenant pradioj pāsakotos pasakutės, reikėtū sakėti žmogū sugrėzus, iš kur jis atėjes; sakėti, jė ĩsmānius visus stebūklus, ĩsmānius, kas tai dangus ir jūros, ĩsmānius, kas ta mažoji salutė. Žmogaus ĩsmānėmu visa Visuma rišama prie jos priezasties, visa Visuma gražinama ĩ jos prādė.

Bet žinojimas: esmi, ne tur tiktai toks silpnas pasilikti, koks jis paprastai ĩra. Aiškiai turi žmogus matėti, kad jis nesiranda nuolatai kintantiuose patėrimuose, bet tame, kas vis tas pats. Šis Esmi anapus visū patėrimū turi vis daugiau šviesti ir vis galingesniu tapti.

Iš jo pareina lig iš kokio tvėstantio šaltinio visi augštesni ir svarbesni žmoniški reiškiniai. Jau minėta, kaip randasi ĩsmānėmas. Susitinka savės-

žinojimas su mintimi, Šviesa su pavidalu. Tasai lig pradingsta Šviesoje, kuri ir vadinama išmintimi, lig taptū viena su ja. Norėdamas ką-nors žinoti, turi jame tarsi ištirpti, su juo visiškai susivieninti.

Sis žinotojo ir žinomojo susivienijimas žinojime ne visiems pažįstamas. Jis labai svarbus vidaus įvikiš. Dažniausiai žmonės tiki, būk mintis, omenies vaizdeliai, gaminti iš patirimū, esą žinojimas. Bet žinojimas pareina iš išmānimo, kurs gema išmintiai veikiant žmogūje.

Mintiū givibē tik tēra išminties atspindinīs. Kokioj mintij daugiau atsispindina išmintis, toji tampa vīriausiaja. Pagal jā tada kitos mintis taikosi ir tvarkosi. Tokiu būdu pasirodo, lig tše veiktū ipatiška jēga. Ira tai protas. Jisai tur būti aiškiai skiriamas nuo išminties. Jis jos gaminamas, bet nēra išmintis.

Protas negāl išmanīti. Jis tegāl gentiškas arba priešingas mintis sukviesti ir sutelkti. Ir givuliai tur proto, kartais daugiau negu žmogus. Jie īra tie gamtos pādarai, kuriuose Visumos išmintis apskritai pradeda atsispindinti. Tām prieš ji kiekvieniame žmogūje ipatišku spinduliu švietia. Līgiai tame randasi ir skirtumas tarp givulio ir žmogaus. Ir taip tesiranda žmogaus samonībē.

Iš m i n t i s īra slēpiningosios Didībēs reiškinīs. Ji nēra visuose žmonēse līgi. Kartais jos beveik

visai negali numanīti. O kartais išmintimi vadinamas jau kokios aiškios minties švietimas. Todėl tikroji išmintis ir vadinama dieviška išmintimi arba Hellēnū žodiu Theosofe. Išmintis īra žmogaus Didībēs arba dvāsios Šviesībē. Išmintij givendamas, žmogus viršum mintiū ir jū susijungimo givēna ir visa apžvelgia. Sitā Šviesā gālima žādinti, kad žmogus „sveikas kūnu ir dvāsia.“ Vēl ji antraip ir gālī būti žavinama.

Išmintis valandomis labai stebūklingai apsi-reiškia. Līg žaibas ji apšvietia padėjimus, givēnimo sālīgas. Tada žmogus lig regēte regi. Jis tikrai žino, ir negalėdamas paaiškinti, kodėl taip īra, kaip jis māto. Sākoma tada, tai esās geniālīškas arba ir intuītivas išmānimas. Tokī apversti negālīma. Ira tai išmānimas lig iš givibēs ir givēnimo gelmēs. Protas savo darbais tegālī jī patvirtinti. Visos svarbios mokslo žinios intuītvai īgītos. Žmogus, kuriame toks skaidrus išminties sušvitėjimas dažniau atsitinka, vadinamas geniālīšku.

Rāstuose didiūjų mokslininkū, filosofū, poētū daug tokiū išminties reiškiniū randasi. Privertiamai jie parodo, jog juose teisībē givēna. Siek-tiek iš-auklėtas žmogus tai ir nujautia. Niekumet geniālīškasis mokslas nēra prieš protā; bet stovi visados viršum jo. Ir niekumet jis nepasirodo painiu, bet visai giedriu; jog turi tiesiog sakīti: taip, o kitaip visai negālīma.

Ipatingas tām gentiškas išminties reiškiniš ir ĩra pranašāvimas. Išmānius, jog visi atsitikimai dārosi ĩstātīmais, visai negāli bŭti stebētina, kad kītasis māto, kokia bus ateitis. Reikia tik skaidraus išminties sušvitimo. Tada aiškēja ĩstātīmai ir jŭ valdīmas. Pranašāvimas nēra nuostavībē. Jis ĩra žmogaus Didībēs reiškiniš. Vienok, ne visa, kas dedasi esantiu pranašāvimu, ir ĩra pranašāvimas.

Toliau iš geniāliško regējimo pareina ir visi didi meno veikalai. Geniāliški menininkai ne kartā ĩra kalbēje apie tai, jog pātīs nezinā, kaip galēje kurti, kā ĩra kŭre. Patiems rodos, bŭk esas tai dārbas kokios kitos asmenībēs, augštesnēs ir kilnesnēs. Dārbas pats jām rodosi, tarsi bŭtŭ svetimas. Menininkas žinosi jŭ padārius, bet žino, kad buves tām tik-tai kokiui ĩrankiu.

Aiškiau negu kitām žmogui pasidāro žinomas žmogaus dvejojumas tokiām, kuriame išmintis apsi-reikšti pradeda. Asmens, tai esti paprastasis žmo-gus su žinomais jausmais, geismais, mātīmais, tēra visai menkutis priē savo geniāliškumā, kurs ga-lētŭ jame apsireikšti. Už asmens žmogaus stovi augštībēs, stovi dieviškasis žmogus. O žmogaus pasijautimas, pasižinimas ĩvīksta tai viename, tai antrame. Ne vienas tokiŭ žmoniŭ ĩra kalbējes apie dvi sieli, kuri-dvi jo širdīje gīvena, apie vienā, lai-kantiā jŭ prie žemībēs, o apie antrā, kuri jŭ ĩskelia ĩ neapsākomas augštības ir skaidrības.

Taip Goethe garsame savo veikale leidia Faustui tarti:

Tau vienas noras tik tēr žinomas!
Tai ir negeiski antrojo patirti!
Dvi sieli mano! Koks gīvenimas!
Viena nor nuo antrosios atsiskirti.
Viena su gīvu gašlumu
kabinasi prie žemiškŭ skanībiŭ.
Antroji kīla su galingumu
kilniŭ link protēviŭ augštībiŭ.

Mātant kito žmogaus Didībēs reiškinius, dažniausiai sākoma, bŭk žmogaus genius apsireiškes. Bet nereikia genīŭ padarīti svetimu dalīku. Jisai ĩra pats tikrasis žmogus; asmeniškasis tēra jo kŭrinīs ir jo šesēlis. Žmogaus uždavinīs ĩra, savo genīŭ susirasti, ĩškilti iš žemiško, iš prigimties žmogaus.

Vienok tai ne tiktai ranka pamoti. Be to žmonēs paprastai ir nieko nežino apie savo genīŭ. Jŭ dvejojumas jiems ĩra numānomas. Visai lėtai tekalba genius paprastame žmogŭje. Labai daug ĩra paikutiŭ; māza protingŭjŭ, o vos surandami išmin-tingiejie. Kaip tai galētŭ bŭti platiai žinoma žmo-gaus Didībē, žmogaus genius!

O tatiau jo pāžīmiai ir žemame žmogŭje paste-bimi. Berods giriniuose žmonēse genius lig miega. Tatiau ir iš jŭ apsireiškia vienas dalīkas, kurs turi

būti laikomas žmogaus Didybės žymiu. Ir žemasis žmogus jautiasi gâlīs vienaip ar antraip pasielgti. Šitas jausmas yra pirmasis, pradinis laisvos vâlios reiškinis.

Daug yra žmonės apie ją galvoje. Tūli sāko žmogū neturint laisvos vâlios. Kiti tvirtina vël antraip. Tik tame visi sutinka, kad žmogus jautiasi laisvâ vâliâ turis. O tai pakanka.

Ar jis laisvâ savo vâliâ apreiškia ar ne, ar jis ją jau ir apreikšti gâli, tai kiti klausimai. Kalinīs i grandinius irakitas, negâli iš vietos paeiti. Tatiu nieks nesakīs, j i neturint jėgos paeiti. Žmogus ją turi; j i gâl pasiroditi: vienok ne po tomis sâlīgomis. Žmogus gâli ir banditi paeiti; visai laisvas šis bandimas; tiktai geležis neužleidia jâm pavikti.

Augštesnioji jėga yra savo sritije laisva. Jai tik ne visados gâlima žemesnēj apsireikšti. Tame jos nelaisvumas. Paveikslui, Prâna savo pasaulij laisva, bet pavidale j i tegâl pasiroditi aithêrinêms jėgoms jai praskinus keliâ; geismai užeina ir banguoja, bet jiems nėra, kaip apsireikšti, jeigu kūnas neturi atitinkamū prietaisū; mintis laisvai plaukia per žmogaus omenī, bet joms išaiškinti, žmogus ne visados galingas.

Taip ir su laisva žmogaus valia. Ji priklauso augštesnei Visumos sritiai; j i yra ipatiškas žmogaus asmenībės žymis. Todël jâm rodos, lig jis galëtū laisvai veikti, o tai tatiu nesiseka. Šitas da-

likas jâm tada aiškėja, kad jis mato, jog valia ir geismas yra dvi skirti jėgi. Geismas, kurs turëtū būti vâlios tarnas, ją apkalia ir yra jos pavergėjas. Valia turëtū galėti geismu apsireikšti, vienok tājâm tiek pilnu savalninkumu esant, tai negâlima. Kas iš žmogaus asmenībės pareina, tur per jo prigimtī persiveržti. Taip ir valia. Geismas yra daugiau paviršaus dalikas negu valia. Be geismo jėgos valia nepajudintū kūno. O geismui nepasiduodant vâliai, šitai dvâsinei jėgai, toji nieko negâli veikti Visumos viršaus sritije.

Todël ir po kiekvieno veikimo iš dviejū jausmū ar vienas ar antras jautiamas. Tai žmogus kartais gailisi savo palielgimu; jis jautiasi lig po prievarta veikes, lig neistenges savo vâliâ vîkinti, lig jis būtū verguvēj, o antraip vël jis jautiasi laisvu, lig jis pasilikes ir veikimu tasai, kurs jis istikro yra. Dël tos priezasties tūlas mokslininkas ir yra sākes, kad žmogus neturīs laisvos vâlios, tik jis gâlīs tokiu būdu veikti, kad savo veikimu jautiasi laisvu.

Bet žvelgkime dâr giliau! Prieš veikiant žmogus stovi lig tarp dviejū râginimū, dviejū sroviū. Viena yra geismas ir jo žâdamas smagumas. Antroji, giliai jo asmenībėje, yra jo valia, o jos viduje ipatingas žinojimas, ipatingas išminties râginimas. Vadiname šitâ vâlios šviesâ, šitâ išminties pagrindâ sâžine. Ji yra visai slêpiningas dalikas. Lig

giliai paslėpta žmogaus asmenybėje. Līg ji tūnotū tīrosios samonībės gelmėse.

Išmintis, pranašavimas, meno galia, laisva valia, visi šitie žmogaus vidaus pažimiai pareina į viršū: sąžinė vis pasilieka vidūje. Kaip koks tūlus liuditojas ji žiūri į žmogaus asmens veikimą. Nei ji kalba, nei ji švietia, tačiau ūra. Geismams, karštiavimams, troškimams siautiant, ji līg pranįksta. Bet jiems nusistobojus, ji ir vėl tše. Ir negalima jos neišgirsti, ir negalima jos nematīti. Tai ji pritaria tām, kā darai, tai ji jām prieštarausja.

Visai stebūklingas ji dalikas. Bet kartais rodos, līg jos tūluose žmonėse nebūtū. Taip ūra tše, kur žmogus reiškia esantiu tiktai gamtos dalele, kaip koks gīvulėlis; kur nėra gelmiū jo vidūje; kur žmogus dār neturi ausiū girdėti, kas vidūje be balso kalba, ir kur nėra akiū matīti, kas vidūje be pavidalo. Toks tai girinis žmogus.

Juo negalima pasitikėti. Jis švelnus kaip gamta, kad ji tili. Bet suerzintas jis be širdies naikina ir žudo kaip gamta, kad ji sukilusi, vėtringa. Geradaris veikia uzmirstas tokiū žmoniū. Viskas jiems svīruoja su akies mirksnio ūvikiu.

Visai kitoks kultūros žmogus. Jame jau veriasi žmoniškumo gelmės. Līg saulės šviesa pro juodas debesis numānoma sąžinė. Kur ji galingesnė, tše žmogus kilnesnis. Sąžinės galībė ūra tikriausia žmo-

gaus būties rodiklė. Jai tvirtėjant, pasirodo ir vis daugiau kiti žmogaus Didībės pažimiai.

Reiškiasi aiškiau tīrasis aš, liudijasi aiškiau nesikeitiantīsis: Esmi; prašvinta išmintis; išmānimas tampa skaidresniu, grožībė spindi visokiose darbuose, ūpatiai meno veikaluose, laisvoji valia vis dažniau viršū palaiko.

O su tuo pasirodo augstieji malonībės reiškiniai: meilė, skaistībė, kantrībė, teisingumas, ir tt. Žmogaus prigimtis gāl kazi-kiek išpuošta būti, šitos gālios nesiranda. Jos pareina iš slėpiningosios žmogaus Didībės, iš jo asmenībės gelmiū. Prigimties pasitašimas ūra mandagumas, vienok tie reiškiniai gimdo dorībė. Dorībė ūra līg žmogaus Didībės oras arba kvāpas.

Didiausieji mokslininkai, garsiausieji menininkai ir pranašai buvo visumet žimiai dorūs ir sąžiningi. O kad kartais ir prie jų pabojami nedorumai, tai reikia atsiminti, kaip sunku ūgīti tobūlumā, o kaip daug lengviau gālima suklupti augstā tikslā vejant, negu paprastai līgiu taku zengiant.

Bet ir ūra žmoniū, kurie rodos visai tubūli. Tikroji žmogaus Didībė pasidāro tuo neabejojama, koks jo gīvenimo vaisius ūra, ir kaip galingu tasai tampa. Doraus menininko veikalai stebuklingu būdu pakelia širdī. Doraus mokslininko mokslas skleidia nuostabiā šviesā. Todėl, kad kokio-nors žmogaus geras veikimas eina per tukstantius metū, tada žinokime,

jog tai buvo dieviškas žmogus. Jo išmintis švietė kaip saulė; jo meilė nepazino kraštų; jo teisingumas, kantrumas ir tvirtumas buvo stebūklai. Ištikro tše buvo tarp žmonių, kas nešė su savim Dievo gėlią ir meilę.

Kai-kurs išmintius, paklaustas, kaip gali išmintingu tapti, atsiliepė, kad reikią pirma šventu būti; tada išmintis randasi savaime. O kaip žmogus šventu gėli tapti, kiekvienas pats žinąs.

Baigiant šitą skirsmelį, reikėtų klausiti, ar šitie augšti žmogaus reiškiniai ne kiekvieno brangi-nami ir gėrbinami? Ar ne kiekvienas be ilgstinimo turi pritarti, kad minėtiejie ištikro ĩra žmogaus Didėbės žėmiai?

**Didėbės pąžėmių
aiškėjimas** Akėlas pastebėjimas parodo ne vienat, jog ĩra žmogųje visokių nuostabių jėgų, bet kad ir gėlima jas auginti. Šis auginimas pradioje nėra paties žmogaus dārbas. Gėvenimas augina žmoniškumą. Visas regimasis pasaulis ĩra auginimui ĩstaiga. Auga ne vien minerālai, augmenėis, gėvuliai, auga ir žmogus, ne tik jo pavidalas, kas kiekvienām žinoma, bet ir jo asmenėbė, jo siela.

Tat jau kartą minėta. Pavidalo tarpimas ĩra priemonė asmenėbei klestėti. Ir visa tai ĩra pažanga arba evolūcė. Gėvenimo reiškiniai, visos sunkenėbės, karštis ir šiluma, skausmas ir silpnumas, prispau-

dimas ir pakilimas, visa, kas pikta ir kas gėra, žādinte žādina pavidalų esmė, ĩglaudus ir žmogaus asmenėbė.

Ivėksta tat ĩpatingu ir stebėtinu ĩstātėmu. Taisai šios dienos žmogaus vos numānomas. Iš senovės žinojimo pasiliko tiktai žodis: Dievo valia. Vienok retasis jė besupranta. Naujai ĩstirdami tā ĩstātėmą, mokslininkai kalba apie evolūcės ĩstātėmą. Senoji Sanskrito kalba jė paženklina žodiu: Karma. Apie tā ĩstātėmą reiktų kitą kartą daugiau pakalbėti. Tuo tarp grėzkime prie žmogaus asmenėbės augimo.

Žmogus ĩra tas gėvis, kursai žinodamas auga. Todėl jis ir pats gėli prisidėti, o ir prisideda prie savo asmenėbės auklėjimo. ĩra žmonijos gėvenime atsistoje žmonės, kurie rodė ĩ žmonijos pažangos tikslą. Jie mokino, jog ĩra žmogaus uždavinėis, ĩ aiškumą ĩškelti žmogaus Didėbės žėmius, tapti meilingu, kantriu, teisingu, išmintingu, ir tt.

Tokie žmonijos mokintojai ĩra tikėbų arba religėių ĩsteigėjai. Jų mokslai plātinami po žmones. Bet nesupratimas negėli ĩšlaikėti išminties mokslus nesukraipėtus. Nesupratimas ĩra darkėtojas. Tatiau teisėbė pati nenubengiama. Ir sudrumsta jė švietia iš visų tikėbos mokslų. Nebūtų išmintinga juos paniekinus. ĩ skaidriąjā teisėbe negėli žvelgti silpnumo ākėis.

Todėl ir tik neišmānėmas tepeikia bažnyčėių ir kitų tikėbos ĩstaigų mokslus. Jie gana svarbūs ĩra.

Taip sâkomâm „apšviestâm“ žmogui tûli mokslai ir tûlos âpeigos berods pasirodo nenaudingomis arba apkvailinimo priemonėmis. Kartais gâl taip ir îra. Bet ant tikro žmogaus kilimo laipsnio be jû negâlima apsieiti.

Paimk stabû gârbintojui stâbâ, ir jis nezinos, kaip gîventi, neturêdamas prie ko kabinti augštiausias ir šventiausias savo jausmus. Išauges iš tos būties, jis patsai meta, kas niekinga. Paauges vaikas nebesidžiaugia žaislais. Todêl reikia auginti, skaidrinti vidaus pajautimus, aiškinti ir tvirtinti Didîbês pâžîmius.

Žinoma, kad gâlima tai darîti kitokiu būdu, ne kaip tai dâro bažnyczios. Bet kol naujasis būdas nepasirodê geresniu, nereiktû griauti, kas stovi. Pastâtius, apreiškus, kas geriau, savaimė dingsta, kas bloga. Griauti gâl kiekvienas kvailis, bet ne statîti. Išmintingasis todêl ir niekumet negriauja, bet stâto.

Daug apie tai būtû sakîtima. Tik ne šišon tâm vieta. Dâr apie pâtî Didîbês žîmiû auginimâ negâlima daug tarti. Trumpu žodiu pasâkius, tikriausias tâm tinkamas pasielgimas bus toks: reikia savo asmenij visâm leisti apsireikšti, kas augsta ir kilnu. Seki išmintî, ir ji kas kartâ aiškesnê! Paklusk sâžinei, ir ji išlengvo vis daugiau viršû gaus!

Duok meilei vîrauti savo pasielgime prieš kitus o ne nekantai, ir meilê tavîje vis galingesne taps, kol nepajausi su laiku savo sielâ esant meile! Ir taip su visais Didîbês reiškiniais.

Prie viso to vienas dâlikas labai svarbus. Bažnytinis mokslas kalba apie maldâ ir Dievo dvâsios pagâlbâ. Tat, gerai išmânius, îra visai mokslinga. O kas kitaip nemoka, teištaria nors lûpomis pašventinimo žodius. Vienok reikia saugoties iš maldos padarîti duonelâvimâ arba ubagâvimâ. Pasiemelsti tikru būdu îra su sâmone, su dvâsia pakilti î visâ tâ, kas augsta, kreipti širdies meilê î išmintî, sâžine, î grožîbê, teisingumâ, skaistîbê. Tikroji malda îra ieškoti Dievo valdiavos, gîventi tame, kas stovi viršum visû gamtos reiškiniû, „mîlêti Dievâ,“ Jâm tarnauti, Jo vâliâ vîkinti.

Taip gîvendamas Augštîbês jêgomis, tos vis galingesnėmis pasidâro ir šviesina ir šventina visa, kas žema: šventoji dvâsia pradeda visa valdîti. Ir žmogaus kilimas tampa jos dârbu. Vienok labai reikalinga tvirtinti, jog žmogus patsai savo pasirîžimu prâdiâ padâro. Jâm pridera mîlêti ir širdîje laikîti, kas gera, gražu ir tiesa. Kiekviename žmogûje randasi Didîbê. Kaip tik žmogus jai pasišventia, ji jame ir îra veikli ir apsi-reiškia.

Bet Šita žmogaus Didėbė netaip greitai auga kaip gamtos daigtai. Žmogui visā āmziū pragėvenus ir su visu Širdingumu pasistengus, ji dār vosne-vos numānomai galingesnė. O kur dār žmonės visai nepasistengusieje! Būtinai reikia jiems daugiau laiko, reikia āmziū. Ir senas mokslas sāko, jog žmogaus Didėbė, žmogui pasimirus, po laiko iš naujo gaminasi pavidalā, jeib ji per jį ir juo veiktū ir tokiu būdu augtū; sāko tas mokslas, žmogus turīs kartotinai gėventi ant mūsū žemės. Tasai dalėkas ŠiŠon tiktai menamas. Reikėtū kitur platiau apie jį raŠiti.

Pati žmogaus Didėbė

Sākėta, žmogaus asmenėbė gālinti augti. Ištikrėjū ji vis ta pati pasilieka, tik jos reiškiniai aiškėja. Ji lėg smarkiau pradeda veikti, jos Didėbė galingiau rodėties. Ivėksta tai, kaip veik asmeniŠkas žmogus negėvena tiek lėkŠtais virŠaus dalėkais, kiek savo Didėbėje, save jai visiŠkai skirdamas. Didėbės auginimas ĩra, tiesiog sākant, asmeniŠko žmogaus pasidārėmas, virtimas savo Didėbės priemone. Šitā kitimā jis pats jokiu būdu vėkinti negāli. ĩra jis toks stebūklingas dalėkas, kurs vienat patios Didėbės gāli bėti stātomas. AsmeniŠkasis žmogus bet-gi turi tvirtėti savo pasiŠventime.

Po paduotėjū aiŠkinimū nebegāl bėti abejojama, kas žmogaus Didėbė ĩra. Samonėbės, saves-žino-

jimas, sāzinė, išmintis, teisingumas, meilė, visi Šitie žmogaus reiškiniai stovi tiek augŠčiau uz visus kitus žmogaus gėvenimo žėmius, kad kiekvienas turi suprasti, jog juose ĩra tikrasis, didėsis žmogus.

Ir nebuvo niekumet tokio āmžiaus, kada žmonės visiŠkai bėtū buvė be žinios apie slėpiningāją žmogaus Didėbė. Jautriām žmogui visai aiŠku, jog su tūlu žmogumi reiškiasi, kas pareina iš AugŠtibės. O tai kuo-aiŠkiau, juo-daugiau tas žmogus ĩra kilnus, išmintingas, sāžiningas, geniāliŠkas. Toks žmogus atrodo, tarsi jo pavidalas bėtū ĩsiaustas ĩ AugŠtibės Šviesā. Jo pavidalas, Jo apstabs ĩra pilnas kilnėbės.

Nors kiek iš gėvuliŠkumo iškopės žmogus numāno, jog su kito žmogaus użgimimu randasi Šale jo naujas AugŠtibės reiškinėis, o su mirimu tasai vėl Šālinasi. Senose pāsakose todėl ir kalbama apie angelā, kurs bėk kiekvienā žmogaus kėdikė nuo użgimimo per āmziū lidėis. O krikŠtioniŠkasis mokslas sāko, Kristū esant mums dāvus savo gėvėbe. Ištikrėjū taip ir ĩra. Žmogaus Didėbė, tai dieviŠkasis žmogus žmoguje.

Vienok, žmogui gėvenant žemu, beveik gėvuliŠku bėdu, toji AugŠtibės gėvėbė jame nėra aiŠki. Kristus jame negėvas ir palaidotas. O kur žmogus visiŠkai atsizadėjes visām žmoniŠkumui, tŠe baugus tuŠtumas, baugi niekėbė jautiama. Toks žmogus ĩra atstūmės Kristū, savo išvaduotojā, savo

dvâsiškumâ, savo dieviškumâ. Jis gâli bûti gudrus, protingas, kad nuostabu, bet nêra jame nei sâzinês, nei meilês, nei tikrosios išminties. Ira jisai tiktai pavidalas su baisioms galībêms, kurios, pavidalui išnikus, vis išnaujo su žmogaus pavidalu užgema ir auga, kol neišniksta galutiniai.

Nepalaima tše, kur tokiems gâlima išikûniti. Visa giminê, visa tauta kentia ir grimsta su tokio-
mis baisībemis.

Palaimingu būdu tai ne atsitinka dažnai. Ne taip lengvai tat išnaikinama, kas žmogûje Augštībês îra. Ne taip greit atsitraukia slêpingoji žmogaus Didîbê. Gražiai sakîta, kad ganîtojas pasigailêdamas eina pâskui paklîdusiâ avelê. Bet paojinga bûtû, tuo pasitikint, tâm viršû duoti, kas bloga. — Ir žemiausiasis jautia savij pasiilgimâ to, kas augsta, kas âmžina. Berods tasai pasiilgimas dažniausiai têra noras iškliûti iš mirties baimês. Vis-gi tai îra norêjims to, kas âmžina, îra liudîmas, jog žmogûje dâr gîva, kas dieviška; dâr nêra nuo jo atstojes jo angelas, nêra dâr jî apleides Dievo sînus. Kiekvieno uždavinîs îra, daugiau prie jo prisiglausti, kad niekumet nebegalêtû bûti apleistas.

Žmogaus Didîbês gîvenama sritis îra Dievo valdiava, apie kuriâ sakîta, jâ esant žmogûje. Ira tai ištikrûjû dangus. Ir nêra apsâkomas to žmogaus palaimingumas, kursai su visu savo žinojimu gîvena savo Didîbêje. Ira tše ramîbês ir meilês, doros ir skaistîbês, stebûklingo žinojimo ir išminties. Gîvendamas ant žemês, toks žmogus, nepajautia jos

vargus ir kenksmus, kad ir juos kësdamas. Savo dieviškumu jis juos šalina. Kaip angelas jis žengia po žmones.

Kada žmogus negâli gîventi šitoj augštîbêj ir skaistîbêj, kada jis dâr pavergiamas savo geismû ir troškimû, tada îra jo Didîbê lig tarp dangaus ir žemês prie krîžiaus kâlta. Ir žmogus kentia. Jautiasi apleistu savo Dievo.

Žmogaus siela (Manas, nusileidusîsis î Kâmâ) bûdama dieviškosios sielos atspindinîs, negâl ki-
taip išeiti iš kantiû, kaip tiktai pakildama lig savo dieviškosios sielos, su ja susivienîdama. Tuo praranda gîvuliškoji vëlê savo galîbe žmogûje, ir dieviškoji siela tampa galinga.

Žmogus su savo sâmone, su savo siela lig atsveria svartius. Tada viskas, kas iš Augštîbês îra, pradeda jame ir juo apsireikšti. O tâm nuolatai tarnaudams, žmogus nuolatai skaidrêja, kol neuzteka jame pagaliau jo Didîbê kaip saulê.

Senovês mokslas sâko, šita Didîbê esanti trejopa, esanti trejîbê, Sanskrito žodiais: Atma-Buddhi - Manas, arba krikštionišku pasâkîmu: Têvas, sînus ir dvâsia.

Atma ta tikrenîbê, kuri îra visur ir visame. Ji visur ir visame esantîsis Dievas. Ji tikrai esti, jî tikroji viso buvimo, visos Visumos esmê ir tikrasis Aš. Be jos nieko nêra. Visumos pâgrindas, kiekvieno apsireiškimo ir pavidalo pâgrindas, tai Atma. Visa jî apsiautia ir viskâ jî pildo.

Negálima apie ją nieko aiškiau pasakėti. Savo Augštibėje givendama, ji tikrai Sau patiai prieinama.

Bet ji sukuria Savije veikimo gálią ir veikimo sritį, Buddhi, tai esti Šviesa, kurioj kaip kokiame sumanõtame apsiauste Atma givena. Niekumet Atma ir Buddhi nėra skirtu. Atma-Buddhi veikia visur ir visame, kaip gyvenanti jėga. Visas visumos kilimas, tai jos darbais. Visa evolucija jos vikinama. Visa Visumos givibė plūsta iš jos. Visi givieniai jos išlaikomi. Ir sąmonė, kokia ji gamtoj mātoma ivairiuose laipsniuose, yra jos atspindinis. Visa išmintis iš jos pareina.

Bet Atma dar kitokiu būdu apsireiškia. Tai Manas. Ira tai galibė save zinoti. Tos galibės apsireiškimo sritis yra žmonija.¹⁰⁾ Su žmonija ji veda visą Visumą augštįn, atgal į savo pradią. Bet kas be savės-žinojimo, be sąmonibės išėjo, tat grįžta su žinojimu.

Paveikslui gálima sakėti iš vieno atžvilgio: Atma yra visur esanti Šviesa, Buddhi saulė, o Manas, tai spinduliai.

Manas ir Buddhi susivienijusiu sukelia savės-žinojimā visuose Visumos sritise. Manas kreipiasi augštįn į Atma-Buddhi. Manas žvelgia augštįn lig tardamas: Noriu būti vienu su Tavim, Tėve, arba: „Aš ir Tėvas esava vienu.“

¹⁰⁾ Žmonija ne tik reglmoji, bet-gi daugiau dieviškoji.

Toliau: Manas, nusileidusis į Kāmā, turētū žvelgti augštįn į augštįjį Manas, kaip į savo išvaduotoją, į savo Dievā. Žemasis Manas yra asmens žmogaus siela; augštasis Manas yra tikroji žmogaus siela, kuri vienibėje stovi su dieviškąja siela, Buddhi.

Žiūrint į visā Visumą, visi šitie dvāsiniai dalikai kitaip išmānomi. Tikroji Asmenibė pasilieka nežinoma, nepasākoma. Sanskrito žodiu ji vadinama Parabrahm. Filosofai kalba apie tat, kas yra absoliūta. Vienātinis jo reiškinis yra Atma, arba tuojau trejopā pradios apsireiškimā menant: Atma-Buddhi - Manas, arba kaip Hellēnai sakidavo: Logos, tai esti žodis, o Krikštionis: Kristus, per kurį viskas ikurta.

Vienok apie šituos slėpinius negálima daug pasakėti. Žodiai pasilieka tušti, kad nėra jėgos išmāniti. Svarbu yra pirm viso, kad kiekvienas savije išvīstū savo Didibė. Jām tai būs gálima, kad jis, širdi į ją kreipdamas ir jos veikimā savije uzleisdamas, iškils iš paikumo ir tamsibės, iš žemibės ir nežinojimo, ir tuo kitokiu taps, susivoks tame, kas dieviška. Tada jis supras, kas slėpiningoji žmogaus Didibė.

Jis regės savo išvaduotoją, savo Dievā. Ir pasijaus vienu esantiu su juo. Matīs, jog ne svetimas yra jo išganitojas. Jo paties asmenibė jisai. Ir jis tars: „Esmi Dievā regėjes, ir mano siela yra atsi-gāvusi.“

Aigyptū mystêrêse buvo mokinama, kad pamâtes teisîbe, žmogus turîs mirti. Asmeniškasis žmogus ištikro tada miršta. Nepaprasta mirtimi. Jis liaujasi buves atskira asmenîbê ir îra dabar Didîbês, Teisîbês îrankiu.

Židai bijo tamsiojo Dievo Jehovah. Bet Šviesai jame sušvitus, jisai îra mielasis Jehošûa, iš kur pareina vardas Jêzus, tai esti Išganîtojas.

Hellênû filosofai sâkê, Augoeides esâs tat, kâ paaugštintasis žmogus regi. Arba ir kalbêjo apie „savaimę spindantîjî augštiausiai palaimintâjî regêjimâ, kurs skaistiausioj šviesîbêj būva.“ O persîškame rašte Desatir râšoma apie „spinduliuosę mirgantîjî Vienetâ.“

Tokia tai galutinê žmogaus Didîbê. Branginkime jos dêlei kiekvienâ žmogû! Žiūrêkime, kaip šitai Didîbei tekus!

Isleisti Vîdûno râštai

kurie tuo târpu dâr parsiduoda.

Filosofiško turinio:

Visumos Sâranga. Antras leidimas	1921. mt.	5,— Mk.
Slêpingoji žmogaus Didîbê. Antras leidimas	1921. mt.	7,50 „
Žmonijos kelias. Antras leidimas	1914. mt.	3,— „
Mirtis ir kas toliau? Antras leidimas	1920. mt.	3,— „
Gimdîmo Slêpiniai. Tretias leidimas	1921. mt.	10,— „
Tautos Gîvata	1920. mt.	15,— „
	Balto popier.	21,— „
Mûsû Uzdavînîs. Antras leidimas. Spaudoj		

Laikraštiai ir apîsakos.

Jaunimas, mênésinis laikraštis		
1911., 1912. (nepilni metai), 1913. ir 1914. mt.	10,— Mk.	
	atskiras numeris	—,75 „
Naujovê	1915. mt.	6,— „
Kaimo Didvîris	1914. mt.	1,— „
Enokas Arden	1918. mt.	4,— „
Darbîmetis Nrs. 1, 2, 3	1921. mt. po	3,— ir 5,—

Drâmos ir mystêriôs.

Probotšiûn Šešêliai. Drâmû trilogîa	1908. mt.	12,— Mk.
Têviškê. Vienveiksmis dram. veikalas	1908. mt.	1,— „
Amžina Ugnis. Drâmû trilogîa	1912. mt.	18,— „
	rišta knîga	36,— „
Mûsû Laimêjimas. Mystêria. 3-veiksm.	1913. mt.	6,— „
Lietuvos Pasakelê. 1-veiks. dram. poêmas	1913. mt.	4,— „

Sigutē. Vienveismē mystēria	1914. mt.	6,—	Mk
Ragana. Vienveismē mystēria	1918. mt.	6,—	„
Vargšas ir Besotis. 1-veiksmis zaismas	1914. mt.	1,—	„
Vergai ir Dīkiai. Keturiū veiksmū drāma	1919. mt.	8,—	„
Jūrū Varpai. Triveismē mystēria . .	1920. mt.	10,—	„
3vaigzdiū Takai. Triveiks. pasakū drāma	1920. mt.	6,—	„

Komaidos.

Kur prots. 1-veiksmē komaida	1907. mt.	1,—	„
Piktoji Gudrībē. 1-veiksmē komaida .	1908. mt.	1,—	„
Jonuks. 2-veiks. komaida. Antras leidimas	1920. mt.	6,—	„
Numānē. 1-veiksmē komaida	1912. mt.	1,—	„
Smarkusis Kruša. 1-veiksmē komaida .	1913. mt.	1,—	„

Dainos su gaidomis.

Lietuvos Varpeliai. 33 dainos ir giesmēs	1909. mt.	3,—	Mk
--	-----------	-----	----

Lietuviū kalba.

Einführung in die litauische Sprache .	1919. mt.	7,50	Mk
Vadovas Lietuviū kalbai pramokti (keli exempl.)		10,—	„

Rāštū kainos nustatītos tik trumpām laikui.

1921-mt. Spālio mēn.

Spaudē šī veikalā Otto v. Mauderodē, Tilzēj.